

MINISTER
Rodziny i Polityki Społecznej

DSR-I.8204.4.11.2020.PW

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Według rozdzielnika

Stosownie do § 36 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) oraz postanowień zarządzenia Nr 2 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie zasad prowadzenia konsultacji publicznych dokumentów opracowywanych w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 3), uprzejmie informuję, że na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny został umieszczony *projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw wraz z uzasadnieniem i oceną skutków regulacji (OSR)*. Projekt ustawy jest również dostępny na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Uprzejmie proszę o przedstawienie ewentualnych uwag w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu ustawy.

Z poważaniem

Barbara Socha

Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej

/-podpisano kwalifikowanym podpisem

elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. 1. Rodziną wspierającą, kandydatem do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodziną zastępczą, kandydatem do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka, rodziną pomocową, kandydatem do przysposobienia dziecka, osobą podejmującą się wspierania działań wychowawczych, o której mowa w art. 96, kierownikiem, dyrektorem, osobą zatrudnioną, osobą świadczącą usługi lub wolontariuszem w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka nie może być osoba, która figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

2. Informację o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym sprawdza i potwierdza, w odniesieniu do:

- 1) rodzin wspierających i wolontariuszy w placówkach wsparcia dziennego – wójt;
- 2) kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i wolontariuszy w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – organizator rodzinnej pieczy zastępczej;
- 3) kandydatów do przysposobienia dziecka – ośrodek adopcyjny;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 24 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

- 4) kierowników, dyrektorów lub innych osób zatrudnionych w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – pracodawca;
 - 5) osób świadczących usługi w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – zleceniodawca;
 - 6) osób podejmujących się wspierania działań wychowawczych, o których mowa w art. 96, i wolontariuszy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – dyrektor odpowiednio placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.”;
- 2) w art. 12 w ust. 1 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
„5) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;
- 3) w art. 25 w ust. 2:
- a) w pkt 1:
 - lit. b otrzymuje brzmienie:
„b) na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, lub”;
 - dodaje się lit. c w brzmieniu:
„c) na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela;”;
 - b) dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
„5) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;
- 4) w art. 26:
- a) w ust. 1:
 - w pkt 1 w lit. a:
 - – tiret drugie otrzymuje brzmienie:
„– na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub

kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, lub”,

-- dodaje się tiret trzecie w brzmieniu:

„– na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela.”,

– pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) w przypadku opiekuna dziecięcego:

a) ukończoną szkołę przygotowującą do pracy w zawodzie opiekuna dziecięcego lub pielęgniarki lub

b) wykształcenie wyższe:

– na kierunku studiów związanym z kształceniem w zakresie pedagogiki lub

– na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela.”,

b) w ust. 2 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;

5) w art. 27 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osobą zatrudnioną w placówce wsparcia dziennego, niebędącą kierownikiem lub osobą, o której mowa w art. 26 ust. 1, może być osoba, która:

1) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

2) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;

6) w art. 30 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które:

1) nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

2) nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przepstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;

7) w art. 42 w ust. 1 dodaje się pkt 8 w brzmieniu :

- „8) nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przepstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;
- 8) w art. 54:
- a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:
- „7. Umowa ulega rozwiązaniu, w przypadku gdy rodzina zastępcza zawodowa zmieni miejsce sprawowania pieczy zastępczej, opuszczając terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub powiat miejsca zamieszkania, chyba że:
- 1) starosta postanowi inaczej lub
 - 2) zmiana miejsca sprawowania pieczy zastępczej jest związana z wyjazdem wakacyjnym.”;
- b) po ust. 7 dodaje się ust. 7a w brzmieniu:
- „7a. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt. 1, starosta, który zawarł umowę z rodziną zastępczą, zawiera ze starostą innego powiatu porozumienie, które może określać, że zadania związane z funkcjonowaniem rodziny zastępczej zawodowej, w tym między innymi dotyczące organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, porozumień o których mowa w art. 191 ust. 5, przyznawania świadczeń i dodatków przysługujących rodzinie zastępczej zawodowej i finansowania rodziny zastępczej zawodowej, wykonuje powiat starosty, który zawarł umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.”;
- 9) w art. 64 ust. 5 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
- „4) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;
- 10) w art. 66 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- „3. Wolontariuszem może być osoba, która:
- 1) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - 2) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;
- 11) w art. 75 w ust. 2 pkt 6 otrzymuje brzmienie:
- „6) wysokość wynagrodzeń, o których mowa w art. 85 ust. 6 i 7, przysługujących rodzinie pomocowej oraz sposób wypłaty;”;
- 12) w art. 78 w ust. 1:
- a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) posiada wykształcenie wyższe;”,
- b) dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:
- „5) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;
- 6) daje rękojmię należytej realizacji zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.”;
- 13) w art. 85:
- a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:
- „1. Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje miesięczne wynagrodzenie nie niższe niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564).
2. Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje miesięczne wynagrodzenie nie niższe niż 124% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.”;
- b) ust. 6-8 otrzymują brzmienie:
- „6. Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej, otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 20% otrzymywanego miesięcznie wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
7. Rodzina zastępcza niezawodowa oraz małżonkowie lub osoba, o których mowa w art. 74 ust. 1 pkt 2, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 20% kwoty, o której mowa w ust. 1.
8. Wynagrodzenia, o których mowa w ust. 6 i 7, przysługują w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka w danym miesiącu kalendarzowym.”;
- 14) w art. 97 w ust. 3 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:
- „5a) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;”;

15) w art. 98:

a) w ust. 1 w pkt 1:

– lit. a i b otrzymują brzmienie:

„a) na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą,

b) na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie lub resocjalizacji, albo”,

– dodaje się lit. c w brzmieniu:

„c) na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela;”,

b) w ust. 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;”;

16) po art. 99a dodaje się art. 99b w brzmieniu:

„1. Jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa dzieci i pracowników lub ochrony mienia, w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym może zostać wprowadzony szczególny nadzór nad pomieszczeniami placówki albo ośrodka lub terenem wokół placówki albo ośrodka w postaci środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu (monitoring).

2. Monitoring może zostać wprowadzony przez dyrektora:

1) placówki opiekuńczo-wychowawczej – w uzgodnieniu odpowiednio ze starostą albo kierownikiem podmiotu, któremu powiat zlecił prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej;

2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej – w uzgodnieniu odpowiednio z marszałkiem województwa albo kierownikiem podmiotu, któremu samorząd województwa zlecił prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;

3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego – w uzgodnieniu odpowiednio z marszałkiem województwa albo kierownikiem podmiotu, któremu samorząd województwa zlecił prowadzenie interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

3. Monitoring nie stanowi środka nadzoru nad jakością wykonywania pracy przez pracowników placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

4. Monitoring nie obejmuje pokoi mieszkalnych dzieci, pomieszczeń, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, pomieszczeń, w których dzieciom jest udzielana pomoc psychologiczno-pedagogiczna, pomieszczeń przeznaczonych do odpoczynku i rekreacji dzieci lub pracowników, pomieszczeń sanitarnohigienicznych, gabinetu profilaktyki zdrowotnej, szatni i przebieralni.

5. Nagrania obrazu zawierające dane osobowe wychowanków, pracowników i innych osób, których w wyniku tych nagrań można zidentyfikować, placówka lub interwencyjny ośrodek preadopcyjny przetwarza wyłącznie do celów, dla których zostały zebrane, i przechowuje przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące od dnia nagrania.

6. W przypadku gdy dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej albo dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego powziął wiadomość, że nagrania obrazu mogą stanowić dowód w postępowaniu prowadzonym na podstawie prawa, termin określony w ust. 5 ulega przedłużeniu do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

7. Po upływie okresów, o których mowa w ust. 5 lub 6, uzyskane w wyniku monitoringu nagrania obrazu zawierające dane osobowe dzieci, pracowników i innych osób, których w wyniku tych nagrań można zidentyfikować, podlegają zniszczeniu, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

8. Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego informuje dzieci i pracowników placówki albo ośrodka o wprowadzeniu monitoringu, w sposób przyjęty w danej placówce, nie później niż 14 dni przed uruchomieniem monitoringu.

9. Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego przed dopuszczeniem osoby do wykonywania obowiązków służbowych informuje ją na piśmie o stosowaniu monitoringu.

10. W przypadku wprowadzenia monitoringu dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego oznacza pomieszczenia i teren monitorowany

w sposób widoczny i czytelny, za pomocą odpowiednich znaków lub ogłoszeń dźwiękowych, nie później niż dzień przed jego uruchomieniem.

11. Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego uzgadnia odpowiednio ze starostą albo z marszałkiem województwa, albo z odpowiednim podmiotem, o którym mowa w ust. 2, środki techniczne i organizacyjne w celu ochrony przechowywanych nagrań obrazu oraz danych osobowych dzieci, pracowników i innych osób, których w wyniku tych nagrań można zidentyfikować, uzyskanych w wyniku monitoringu.”;

17) art. 121a otrzymuje brzmienie:

„Art. 121a. Dodatek, o którym mowa w art. 113a, przeznacza się w szczególności na rozwój zainteresowań oraz zwiększanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Środki z dodatku mogą być również gromadzone celem udzielenia dodatkowego wsparcia finansowego dla osób, o których mowa w art. 140 ust. 1.”;

18) w art. 154 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku zlecenia realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2, marszałek województwa zleca prowadzenie ośrodka adopcyjnego w formie powierzenia zadania publicznego na czas nieokreślony.”;

19) po art. 155 dodaje się art. 155a w brzmieniu:

„Art. 155a. 1. Minister właściwy do spraw rodziny zapewnia system teleinformatyczny służący do prowadzenia procedur dotyczących spraw z zakresu przysposobienia dziecka i umożliwia dostęp do tego systemu marszałkom województw oraz ośrodkom adopcyjnym – w celu realizacji ich zadań w zakresie procedur dotyczących spraw z zakresu przysposobienia dziecka.

2. Administratorami danych osobowych przetwarzanych w systemie, o którym mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw rodziny, ośrodek adopcyjny oraz marszałek województwa w zakresie nadawania uprawnień dostępu do systemu ośrodkom adopcyjnym.”;

20) w art. 157 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 2 i dodaje się ust. 1 w brzmieniu:

„1. Czas pracy ośrodka adopcyjnego uwzględnia konieczność świadczenia usług przez ośrodek adopcyjny w godzinach popołudniowych oraz w co najmniej jedną sobotę w miesiącu.”;

21) w art. 158 w ust. 1 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;

22) w art. 159 w ust. 1 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.”;

23) w art. 161:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i c, jest prowadzona z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 155a.”,

b) w ust. 2:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Ośrodek adopcyjny oraz minister właściwy do spraw rodziny, realizując wynikające z niniejszej ustawy zadania związane z prowadzeniem procedur przysposobienia, przetwarzają następujące informacje dotyczące kandydatów do przysposobienia dziecka:”,

– pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) adres miejsca zamieszkania i zwykłego pobytu;”,

– po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) data urodzenia;”,

– po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) pozbawianie, zawieszenie lub ograniczenie władzy rodzicielskiej;”,

– pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) źródła dochodu wraz z informacją o ich wysokości;”,

– dodaje się pkt 12–16 w brzmieniu:

„12) figurowanie lub niefigurowanie w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;

13) dzieci pozostające na utrzymaniu, w tym pod władzą rodzicielską;

14) wyznanie i pochodzenie etniczne;

15) dobrowolnie przedłożone referencje,

16) stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa ze zgłoszonymi do przysposobienia dziećmi.”

c) w ust. 3:

- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Ośrodek adopcyjny, wojewódzki bank danych, centralny bank danych oraz minister właściwy do spraw rodziny, przetwarzają następujące informacje dotyczące dzieci zgłoszonych do przysposobienia:”;
- pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) dane dotyczące sytuacji prawnej oraz aktualnego miejsca pobytu dziecka, w tym dane wynikające z orzeczenia o ustanowieniu opiekuna prawnego oraz dane wynikające z postanowienia potwierdzającego uregulowanie sytuacji prawnej dziecka;”;
- pkt 6 otrzymuje brzmienie:
„6) dane o stanie zdrowia i rozwoju dziecka;”;
- pkt 13 otrzymuje brzmienie:
„13) dane dotyczące rodzeństwa dziecka w zakresie imienia, nazwiska, daty i miejsca urodzenia, sytuacji prawnej oraz aktualnego miejsca pobytu;”;
- dodaje się pkt 14 w brzmieniu:
14) wyznanie i pochodzenie etniczne.”;

24) w art. 164:

- a) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) występuje do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego o przekazanie, w terminie 7 dni, opinii oraz dokumentacji, o których mowa w art. 139a, chyba że posiada te opinie oraz dokumentację lub nie istniał obowiązek sporządzenia tych opinii, oraz;”;
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. W przypadku gdy ośrodek adopcyjny nie może sporządzić karty dziecka, gdyż nie posiada informacji o sytuacji prawnej dziecka, w terminie 5 dni roboczych od powzięcia informacji, o której mowa w ust. 1, występuje do właściwego dla siebie miejscowo ośrodka adopcyjnego prowadzącego wojewódzki bank danych o ustalenie sytuacji prawnej dziecka.”;
- c) po ust. 5 dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:

„5a. W przypadku gdy po przeprowadzeniu kwalifikacji dziecka do przysposobienia krajowego ośrodek adopcyjny nie zakwalifikuje dziecka do przysposobienia krajowego, informuje o tym odpowiednio organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

5b. W przypadku gdy zmiana sytuacji dziecka ma wpływ na kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego, ośrodek adopcyjny dokonuje ponownej kwalifikacji dziecka do przysposobienia krajowego.”,

d) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Ośrodek adopcyjny prowadzący wojewódzki bank danych, o którym mowa w ust. 6, w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania dokumentacji kwalifikacyjnej, przekazuje tę dokumentację ośrodkom adopcyjnym na terenie województwa oraz ośrodkom adopcyjnym prowadzącym wojewódzkie banki danych w pozostałych województwach.”,

e) ust. 9 i 10 otrzymują brzmienie:

„9. Ośrodki adopcyjne prowadzące wojewódzkie banki danych, w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania dokumentacji kwalifikacyjnej, przekazują tę dokumentację ośrodkom adopcyjnym działającym na terenie ich województwa celem poszukiwania dla dziecka rodziny przysposabiającej.

10. W przypadku nieznalezienia kandydata do przysposobienia dziecka w terminie 90 dni od dnia wysłania przez ośrodek adopcyjny prowadzący wojewódzki bank danych, o którym mowa w ust. 6, dokumentacji kwalifikacyjnej do ośrodków adopcyjnych na terenie województwa oraz do ośrodków adopcyjnych prowadzących wojewódzkie banki danych w pozostałych województwach, ośrodek adopcyjny prowadzący wojewódzki bank danych, o którym mowa w ust. 6, w terminie 5 dni roboczych, przekazuje dokumentację kwalifikacyjną dziecka ośrodkowi adopcyjnemu prowadzącemu centralny bank danych.”,

f) po ust. 10 dodaje się ust. 10a w brzmieniu:

„10a. Ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego jest obowiązany do aktualizacji dokumentacji kwalifikacyjnej nie rzadziej niż co 3 miesiące – w przypadku dzieci w wieku poniżej 3. roku życia, a w przypadku dzieci w wieku powyżej 3. roku życia – nie

rzadziej niż co 6 miesięcy. W przypadku zmian wynikających z aktualizacji dokumentacji kwalifikacyjnej, ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego przesyła do właściwego miejscowo ośrodka adopcyjnego prowadzącego wojewódzki bank danych oraz do centralnego banku danych zaktualizowaną dokumentację kwalifikacyjną. Przepis ust. 7 stosuje się.”,

g) ust. 14 otrzymuje brzmienie:

„14. W przypadku gdy po przeprowadzeniu kwalifikacji dziecka do przysposobienia międzynarodowego ośrodek adopcyjny prowadzący centralny bank danych nie zakwalifikuje dziecka do tego przysposobienia, informuje o tym, wraz ze szczegółowym wyjaśnieniem, w terminie 5 dni roboczych, ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego.”,

h) ust. 16 otrzymuje brzmienie:

„16. Ośrodek adopcyjny prowadzący centralny bank danych, w terminie 5 dni roboczych od dnia sporządzenia kwalifikacji międzynarodowej dziecka, przekazuje dokumentację kwalifikacyjną oraz dokument potwierdzający zakwalifikowanie dziecka do przysposobienia międzynarodowego ośrodkowi adopcyjnemu upoważnionemu do współpracy z organami centralnymi innych państw lub z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi celem poszukiwania dla dziecka rodziny przysposabiającej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.”,

i) ust. 21 otrzymuje brzmienie:

„21. Procedury, o których mowa w ust. 1, ust. 2 pkt 2, ust. 3–20, są prowadzone z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 155a.”;

25) w art. 164a w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) dane o stanie zdrowia i rozwoju dziecka;”;

26) po art. 164a dodaje się art. 164b w brzmieniu:

„Art. 164b. Ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego może żądać uzupełnienia lub aktualizacji opinii, o których mowa w art. 139a ust. 1 pkt 1–5.”;

27) w art. 165 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Informację, o której mowa w ust. 1, przekazuje ośrodek adopcyjny kwalifikujący dziecko do przysposobienia krajowego, za pośrednictwem ośrodka adopcyjnego, który kwalifikował do przysposobienia rodzinę, która wcześniej przysposobiła brata albo siostrę tego dziecka.

3. Doboru rodziny przysposabiającej, właściwej ze względu na potrzeby dziecka, dokonuje ośrodek adopcyjny, który kwalifikował dziecko do przysposobienia krajowego, na podstawie informacji, o której mowa w ust. 2.”;

28) w art. 166 po ust. 1a dodaje się ust. 1b i 1c w brzmieniu:

„1b. W kwalifikowaniu dziecka do przysposobienia może uczestniczyć niebędący pracownikiem ośrodka adopcyjnego przedstawiciel marszałka województwa lub wyznaczony przez wojewodę pracownik urzędu wojewódzkiego.

1c. Przedstawiciel marszałka województwa oraz pracownik urzędu wojewódzkiego, o których mowa w ust. 1b, są obowiązani spełniać wymagania określone w art. 159 ust. 1.”;

29) art. 167 otrzymuje brzmienie:

„Art. 167. Dziecko może być zakwalifikowane do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie wówczas, gdy tylko w ten sposób można zapewnić mu odpowiednie zastępcze środowisko rodzinne, chyba że między przysposabiającym a przysposabianym dzieckiem istnieje stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa albo gdy przysposabiający już przysposobił siostrę lub brata przysposabianego dziecka.”;

30) w art. 170:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku gdy osoby wymienione w ust. 1 pkt 1 i 3 nie mają stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a dziecko w wyniku przysposobienia miałoby zmienić miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, ośrodek adopcyjny, nie wszczynając postępowania w zakresie poszukiwania kandydatów do przysposobienia dziecka, o którym mowa w art. 164 ust. 5–9 i 15, albo zawieszając to postępowanie, przesyła posiadane dokumenty do centralnego banku danych.”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Wszczęcie lub podjęcie postępowania, o którym mowa w art. 164, następuje, jeżeli osoby, o których mowa w ust. 3, nie uzyskają pozytywnej opinii ośrodka adopcyjnego upoważnionego do współpracy z organami centralnymi innych państw lub z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi lub organu odpowiedzialnego za przysposobienia międzynarodowe w państwie przyjmującym.”;

31) art. 171 otrzymuje brzmienie:

„Art. 171. Ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację do przysposobienia dziecka zgłoszonego uprzednio do wojewódzkich banków danych lub do centralnego banku danych informuje ośrodki adopcyjne prowadzące te banki danych oraz centralny bank danych o przysposobieniu dziecka, w terminie 7 dni od dnia otrzymania od sądu prawomocnego postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka.”;

32) w art. 172 dodaje się ust. 6–8 w brzmieniu:

„6. Ośrodek adopcyjny przeprowadza wstępną ocenę kandydata do przysposobienia dziecka oraz umożliwia mu udział w szkoleniu w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia zgłoszenia się kandydata do przysposobienia dziecka do ośrodka adopcyjnego.

7. Wstępna ocena wydawana jest pisemnie w postaci papierowej lub elektronicznej.

8. W przypadku wydania negatywnej wstępnej oceny ocena ta zawiera szczegółowe uzasadnienie przyczyn negatywnej oceny i ewentualne wskazanie obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.”;

33) po art. 172 dodaje się art. 172a-172c w brzmieniu:

„Art. 172a. 1. Po ukończeniu przez kandydata do przysposobienia dziecka szkolenia, o którym mowa w art. 172, ośrodek adopcyjny sporządza opinię kwalifikacyjną, zawierającą w szczególności informacje dotyczące:

1) spełnienia przez kandydata do przysposobienia dziecka wymagań niezbędnych do przysposobienia dziecka;

- 2) dawania przez kandydata do przysposobienia dziecka rękojmi należytego wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- 3) oceny motywacji i oczekiwań kandydata do przysposobienia dziecka;
- 4) sytuacji materialnej i mieszkaniowej kandydata do przysposobienia dziecka;
- 5) niekaralności kandydata do przysposobienia dziecka;
- 6) stanu zdrowia kandydata do przysposobienia dziecka.

2. Opinia kwalifikacyjna wydawana jest pisemnie w postaci papierowej lub elektronicznej.

3. W przypadku wydania pozytywnej opinii kwalifikacyjnej, opinia ta jest ważna przez okres 18 miesięcy, licząc od dnia jej sporządzenia.

4. Kandydat do przysposobienia dziecka jest zobowiązany do niezwłocznego informowania ośrodka adopcyjnego o każdej zmianie istotnych okoliczności mających wpływ na uzyskanie kwalifikacji do przysposobienia dziecka.

5. W przypadku wydania negatywnej opinii kwalifikacyjnej, opinia ta zawiera szczegółowe uzasadnienie przyczyn wydania negatywnej opinii i ewentualne wskazanie obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Art. 172b. 1. W dokonywaniu wstępnej oceny kandydata do przysposobienia dziecka oraz przy wydawaniu opinii kwalifikacyjnej kandydata do przysposobienia dziecka może uczestniczyć niebędący pracownikiem ośrodka adopcyjnego przedstawiciel marszałka województwa lub wyznaczony przez wojewodę pracownik urzędu wojewódzkiego.

2. Przedstawiciel marszałka województwa oraz pracownik urzędu wojewódzkiego, o których mowa w ust. 1, są obowiązani spełniać wymagania określone w art. 159 ust. 1.

Art. 172c. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, wzór opinii kwalifikacyjnej o kandydatach do przysposobienia dziecka, mając na uwadze sprawne, rzetelne i jednolite we wszystkich ośrodkach adopcyjnych przeprowadzenie procedury przysposobienia.”;

- 34) po art. 185 dodaje się art. 185a w brzmieniu:

„Art. 185a. Marszałek województwa zapewnia wszystkim ośrodkom adopcyjnym dostęp do informacji o dzieciach, których sytuacja uzasadnia ich zakwalifikowanie do przysposobienia.”;

35) w art. 187:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Minister właściwy do spraw rodziny opracowuje i wydaje standardy dotyczące organizacji i prowadzenia ośrodków adopcyjnych.”;

b) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Minister właściwy do spraw rodziny udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej listę zatwierdzonych programów szkoleń, o których mowa w art. 12 ust. 4, art. 44 ust. 2 i art. 172 ust. 3, wraz z danymi osobowymi lub teled adresowymi osób lub podmiotów którym decyzje wydano.”;

36) art. 189 otrzymuje brzmienie:

„Art. 189. Rada Ministrów do dnia 30 września przedkłada Sejmowi i Senatowi informację o realizacji ustawy w roku poprzednim wraz z wnioskami dotyczącymi sposobu i zakresu finansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego wynikających z ustawy.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 114¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przysposobić może osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych, jeżeli jej kwalifikacje osobiste uzasadniają przekonanie, że będzie należycie wywiązywała się z obowiązków przysposabiającego oraz posiada pozytywną opinię kwalifikacyjną oraz świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez ośrodek adopcyjny, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że obowiązek ten jej nie dotyczy.”;

2) w art. 120¹ § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli jednak przez przysposobienie przysposabiany ma zmienić dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, przysposobienie może być orzeczone po upływie określonego przez sąd opiekuńczy okresu osobistej styczności przysposabiającego z przysposabianym, nie krótszego niż 14 dni, w dotychczasowym miejscu

zamieszkania przysposobianego lub w innej miejscowości w Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 i 1578) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 586 w § 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) imię i nazwisko przysposobianego oraz miejsce jego zamieszkania i zwykłego pobytu;”;
- 2) w art. 588 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 i § 3 w brzmieniu:
„§ 2. Sąd w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie przesyła to postanowienie do ośrodka adopcyjnego, który dokonał kwalifikacji dziecka do przysposobienia krajowego.

§ 3. W przypadku gdy przez przysposobienie przysposabiany zmienia dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, będącym stroną Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego (Dz. U. z 2000 r. poz. 448 oraz z 2002 r. poz. 17), sąd w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie przesyła to postanowienie do organu centralnego, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 24 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 182³ w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) do upływu 24 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.”;
- 2) w art. 183:
 - a) § 1 otrzymuje brzmienie:
„§ 1. Pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze:
 - 1) 20 tygodni – w przypadku przyjęcia jednego dziecka,
 - 2) 31 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia dwojga dzieci,

3) 33 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia trojga dzieci,
4) 35 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia czworga dzieci,
5) 37 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia pięciorga i więcej dzieci
– nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 7 roku życia, a w przypadku
dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej
niż do ukończenia przez nie 10 roku życia.”;

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu
opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia
dziecka, ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze:

- 1) 20 tygodni – w przypadku przyjęcia jednego dziecka,
- 2) 31 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia dwojga dzieci,
- 3) 33 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia trojga dzieci,
- 4) 35 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia czworga dzieci,
- 5) 37 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia pięciorga i więcej dzieci
– nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.”;

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu
opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia
dziecka lub który przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem
rodziny zastępczej zawodowej, ma prawo do urlopu rodzicielskiego, przysługującego po
wykorzystaniu urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego albo zasiłku
macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu na warunkach urlopu
macierzyńskiego, w wymiarze do:

- 1) 32 tygodni – w przypadkach, o których mowa w § 1 pkt 1 i § 1¹ pkt 1;
- 2) 34 tygodni – w przypadkach, o których mowa w § 1 pkt 2–5 i § 1¹ pkt 2–5;
- 3) 29 tygodni – w przypadku, o którym mowa w § 3.”;

Art. 5. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników
(Dz. U. z 2020 r. poz. 174 i 782) w art. 35a w ust. 1 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

- „2) przysposobiła dziecko;
- 3) przyjęła na wychowanie dziecko i wystąpiła do sądu opiekuńczego w sprawie jego
przysposobienia;”.

Art. 6. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 870) w art. 29 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przyjęła na wychowanie dziecko i wystąpiła do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia;”.

Art. 7. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 17c:

a) w ust. 1 po pkt 4 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) osobie, która przysposobiła dziecko, które nie spełnia warunków o których mowa w pkt 4 - do ukończenia 18. roku życia.”,

b) po ust. 3 dodaje się ust 3a w brzmieniu:

„3a. Świadczenie rodzicielskie, dla osoby o której mowa w ust 1 pkt 4a przysługuje przez okres:

1) 20 tygodni – w przypadku przyjęcia jednego dziecka,

2) 31 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia dwojga dzieci,

3) 33 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia trojga dzieci,

4) 35 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia czworga dzieci,

5) 37 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia pięciorga i więcej dzieci.”,

c) w ust. 4 po pkt 3 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) przysposobienia dziecka, nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia - w przypadku osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 5;”,

d) w ust 9 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej – w przypadku osób, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4 i 5;”;

2) w art. 24 ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Prawo do świadczenia rodzicielskiego ustala się, począwszy od miesiąca urodzenia lub przysposobienia dziecka, a w przypadku osób, o których mowa w art. 17c ust. 1 pkt 2 i 3, od miesiąca objęcia dziecka opieką, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego został złożony w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia urodzenia lub przysposobienia dziecka a w przypadku osób, o których mowa w art. 17c ust. 1 pkt 2 i 3, od

dnia objęcia dziecka opieką. W przypadku złożenia wniosku po terminie, nie później jednak niż odpowiednio w okresach, o których mowa w art. 17c ust. 3 albo 3a, prawo do świadczenia rodzicielskiego ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818 i 2473) w art. 113c pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo-terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej;”.

Art. 9. W ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329) w art. 10 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wniosek złożony po terminie pozostawia się bez rozpoznania.”.

Art. 10. Umowy zawarte na czas określony, na podstawie których zlecono prowadzenie ośrodka adopcyjnego, stają się umowami zlecenia w formie powierzenia zadania publicznego zawartymi na czas nieokreślony.

Art. 11. Przepisy art. 172 ust. 6–8 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do wstępnych ocen kandydatów do przysposobienia dziecka wydanych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 12. Przepisy art. 172a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą nie są stosowane do opinii kwalifikacyjnych wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 13. Do spraw w przedmiocie określenia okresu osobistej styczności przysposabiającego z przysposabianym, w których wniosek o przysposobienie został złożony do sądu przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 14. 1. Do funkcjonujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rodzin wspierających, rodzin zastępczych i rodzin pomocowych oraz do osób, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostały kandydatami do pełnienia funkcji rodziny

zastępczej, kandydatami do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, osobami prowadzącymi rodzinny dom dziecka, osobami podejmującymi się wspierania działań wychowawczych, o których mowa w art. 96 ustawy zmienianej w art. 1, kandydatami do przysposobienia dziecka, kierownikiem, dyrektorem, osobą zatrudnioną, osobą świadczącą usługi lub wolontariuszem w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka stosuje się przepisy art. 7a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Podmioty, organy i osoby, o których mowa w art. 7a ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, obowiązane do sprawdzenia i potwierdzenia informacji o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym sprawdzają i potwierdzają te informacje w odniesieniu do osób, o których mowa w ust. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. W przypadku gdy osoby, o których mowa w ust. 1, figurują w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, osoby te, z dniem powzięcia informacji przez podmioty, organy i osoby, o których mowa w art. 7a ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, obowiązane do sprawdzenia i potwierdzenia informacji o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, tracą wynikające z ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, uprawnienia do wykonywania zadań związanych ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem lub kontaktem z dzieckiem, a w przypadku gdy wykonywanie tych zadań powierzone było umową – ulega ona rozwiązaniu bez zachowania okresu wypowiedzenia.

4. W przypadku gdy osoby, o których mowa w ust. 3, pełnią funkcję rodziny zastępczej, prowadzą rodzinny dom dziecka lub pełnią funkcję rodziny pomocowej, starosta jest obowiązany do zapewnienia dzieciom umieszczonym w tych rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka lub rodzinach pomocowych miejsca w innych rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka lub rodzinach pomocowych i jednoczesnego zawiadomienia odpowiedniego sądu o konieczności wydania odpowiednich postanowień.

Art. 15. 1. Wojewoda może zezwolić na funkcjonowanie w jednym wielorodzinnym budynku lub na jednej nieruchomości gruntowej placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka

preadopcyjnego oraz jednostki organizacyjnej pomocy społecznej zapewniającej całodobową opiekę uwzględniając ich typ, specyfikę i zadania oraz potrzeby środowiska lokalnego.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może być wydane jedynie w przypadku gdy placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna lub interwencyjny ośrodek preadopcyjny oraz jednostka organizacyjna pomocy społecznej zapewniająca całodobową opiekę funkcjonują nieprzerwanie, co najmniej od dnia 14 października 2016 r., w jednym wielorodzinnym budynku lub na jednej nieruchomości gruntowej.

Art. 16. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
REDAKCYJNYM I LEGISLACYJNYM

Magdalena Fabisiak

Dyrektor Departamentu Prawnego

w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

/- podpisano elektronicznie/

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw wpisuje się w realizację podjętej przez Rząd RP w styczniu 2017 r. decyzji o ograniczeniu adopcji z przemieszczeniem poza granice Polski i ma na celu, wprowadzenie zmian służących pozyskiwaniu większej liczby kandydatów do przysposobienia dzieci na terenie kraju.

Należy pamiętać, iż obecnie adopcje zagraniczne zostały ograniczone jedynie do sytuacji szczególnych, których *ratio decidendi* jest przejawem realizacji najlepszego interesu dziecka. Stanowią one środek ostateczny i wyjątkowy, który znajduje zastosowanie jedynie w razie, gdy mimo wszelkich możliwych starań nie uda się znaleźć Polsce, odpowiedniej rodziny adopcyjnej dla dziecka.

Nowelizacja zmierza bowiem do ułatwienia procesu adaptacji dziecka, w szczególności dziecka starszego, w nowej rodzinie poprzez wprowadzenie zmian w Kodeksie pracy w zakresie urlopu ojcowskiego oraz urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego dla pracowników, którzy przyjęli dziecko na wychowanie jako rodzice adopcyjni. Rozwiązanie to będzie sprzyjało budowaniu więzi rodziców adopcyjnych z dzieckiem, jak również będzie pozwalało na szybsze nawiązanie relacji rodzinnych.

Projektowana regulacja wprowadza również zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych w zakresie nadania prawa do świadczenia rodzicielskiego, dla osób, które przysposobiły dziecko niezależne od kryterium wieku przysposobianego dziecka

Celem projektowanej ustawy jest przede wszystkim dokonanie niezbędnych zmian w przepisach odnoszących się do problematyki adopcji krajowych, jak również adopcji zagranicznych. Z tych względów, projekt ustawy zwiększa rolę ministra właściwego do spraw rodziny poprzez nadanie uprawnień do opracowania i wydania standardów dotyczących organizacji i prowadzenia ośrodków adopcyjnych.

Dodatkowo wprowadzono pewne elementy standaryzacji prowadzenia procedur przysposobienia przez ośrodki adopcyjne poprzez wskazanie wzoru opinii kwalifikacyjnej, czy też zakresu gromadzonych danych osobowych.

W zakresie pracy ośrodków adopcyjnych wprowadzono możliwość udziału przedstawiciela marszałka województwa lub wyznaczonego pracownika urzędu wojewódzkiego w kwalifikowaniu dziecka do przysposobienia, w dokonywaniu wstępnej

oceny kandydata do przysposobienia dziecka oraz przy wydawaniu opinii kwalifikacyjnej kandydata do przysposobienia dziecka.

Dodatkowo nałożono na ośrodek adopcyjny konieczność przeprowadzenia wstępnej oceny kandydata do przysposobienia oraz umożliwienia mu udziału w szkoleniu w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od momentu zgłoszenia się przez niego do ośrodka adopcyjnego.

Kolejną istotną zmianą jest wprowadzenie obowiązku wydawania wstępnej oceny o kandydatach do przysposobienia dziecka oraz opinii kwalifikacyjnej pisemnie w formie papierowej lub elektronicznej. W sytuacji gdy są one negatywne powinny dodatkowo zawierać szczegółowe uzasadnienie przyczyn wydania takiej opinii czy oceny, ewentualne wskazanie obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem o przysługującym prawie wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Projekt wprowadza również konieczność dostosowania godzin pracy ośrodka adopcyjnego do realnych potrzeb osób korzystających z jego usług.

Szczegółowe uzasadnienie proponowanych zmian przedstawia się w następująco.

W ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dodano art. 7a wymieniający osoby, które podlegają sprawdzeniu w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Przepis jest konsekwencją wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Ustawa ta określa szczególne środki ochrony przeciwdziałające zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Jednym z nich jest Rejestr Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym. Celem rozwiązania wynikającego z art. 7a ustawy jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom objętym wsparciem jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. I tak projekt ustawy zakłada, że rodziną wspierającą, kandydatem do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodziną zastępczą, kandydatem do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka, rodziną pomocową, kandydatem do przysposobienia dziecka, kierownikiem, dyrektorem, osobą zatrudnioną, osobą świadczącą usługi, osobą podejmującą się wspierania działań wychowawczych, o której mowa w art. 96 ustawy, lub wolontariuszem w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy

zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka nie może być osoba, która figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Wskazano ponadto, że informację o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym sprawdza i potwierdza, w odniesieniu do:

- 1) rodzin wspierających i wolontariuszy w placówkach wsparcia dziennego – wójt;
- 2) kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i wolontariuszy w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – organizator rodzinnej pieczy zastępczej;
- 3) kandydatów do przysposobienia dziecka – ośrodek adopcyjny;
- 4) kierowników, dyrektorów lub innych osób zatrudnionych w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – pracodawca;
- 5) osób świadczących usługi w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – zleceniodawca;
- 6) osób podejmujących się wspierania działań wychowawczych, o których mowa w art. 96, i wolontariuszy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – dyrektor odpowiednio placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.
- 7) w przedkładanym projekcie do dotychczasowego katalogu wymogów stawianych rodzinom wspierającym, kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz kandydatom do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także rodzinom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka dodano wymóg niemożności bycia osobą skazaną prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo skarbowe. Jako następstwo tej zmiany zmienia się brzmienie art. 30 ust. 1 oraz art. 42 ust. 2 ustawy.

Umieszczenie w katalogu kryteriów dla osób, które mogą sprawować powyższe funkcje wymogu niemożności bycia osobą skazaną prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe podyktowane było potrzebą

zapewnienia dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej należytej opieki na warunkach określonych w ustawie i koniecznością eliminowania wszelkich przypadków, w których mogłoby zostać zagrożone dobro dziecka.

W art. 25 i art. 26 ustawy wprowadzono zmiany w kwalifikacjach osób pracujących w placówce wsparcia dziennego na stanowisku dyrektora, wychowawcy i opiekuna dziecięcego, umożliwiając zatrudnienie w tym charakterze również osób posiadających wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela. Tym samym złagodzone dotychczasowe wymogi dotyczące wykształcenia osób pracujących w placówce wsparcia dziennego na wymienionych wyżej stanowiskach. Zwiększy się tym samym szansa na pozyskanie kadry pracującej z dziećmi, która ma doświadczenie w pracy z dziećmi uzyskane jako nauczyciel przedmiotu. Osoby takie mogą, oprócz zajęć wychowawczych, prowadzić zajęcia instruktorskie. Jest to także szansa na wykorzystanie potencjału byłych nauczycieli. To element szerszych zmian zmierzających do zwiększenia elastyczności kwalifikacji w odniesieniu do pracowników sfery usług społecznych.

Ponadto dokonano zmian w art. 26 ust. 1 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej w zakresie kwalifikacji opiekuna dziecięcego, doprecyzowując rodzaj wykształcenia na „wykształcenie na kierunku studiów związanym z kształceniem w zakresie pedagogiki”. W związku z tym tak opisane wykształcenie zastąpiło określenie „studia pedagogiczne”.

W związku z powyższym wprowadzono możliwość zatrudnienia osób posiadających wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela również na stanowisku wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W aktualnym stanie prawnym koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba, która posiada:

- 1) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub
- 2) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej

oraz co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną lub co najmniej roczne doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka.

Projekt ustawy zastępuje wyżej wymienione wymogi warunkiem posiadania co najmniej wykształcenia wyższego i wymogiem rękojmi należytej realizacji zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W art. 85 ustawy wprowadza się zmiany, z których wynika, że wynagrodzenie przysługujące rodzinie zastępczej zawodowej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, nie może być niższe niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

W przypadku gdy rodzina zastępcza zawodowa będzie pełnić funkcję pogotowia rodzinnego otrzyma miesięcznie wynagrodzenie nie niższe niż 124% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Obecnie, zgodnie z art. 85 ust. 1 i 2 ustawy, rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2000 zł miesięcznie, a rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego – nie niższe niż kwota 2600 zł miesięcznie.

Projekt przewiduje zmianę terminu „świadczenie”, przysługującego rodzinie pomocowej z tytułu pełnionej przez nią funkcji, na „wynagrodzenie”. Dotychczasowa terminologia w tym zakresie budziła wątpliwości. Skoro podstawą wypłaty środków finansowych przysługujących rodzinie pomocowej jest umowa cywilnoprawna zawierana między rodziną pomocową i starostą, określająca zadania tej rodziny, to należy uznać, że z tytułu pełnionej funkcji rodzina pomocowa powinna otrzymywać wynagrodzenie, a nie świadczenie, które na gruncie przepisów ustawy powinno się odróżnić od świadczeń przysługujących z tytułu pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W związku z tym, projekt ustawy wprowadza zmiany w zakresie art. 85 ust. 7 i 8 oraz art. 75 ust. 2 pkt 6 ustawy.

W ustawie dodano art. 99b regulujący kwestię monitoringu wizyjnego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz w interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych.

W art. 99b ust. 1 projektowanej regulacji został wymieniony katalog przesłanek uzasadniających wprowadzenie systemu monitoringu wizyjnego tj. zapewnienie bezpieczeństwa wychowanków i pracowników oraz ochronę mienia. Decyzja dyrektorów

placówek o wprowadzeniu monitoringu będzie mogła zostać podjęta w uzgodnieniu z organem założycielskim, na podstawie oceny adekwatności jego wprowadzenia jako metody zapewnienia bezpieczeństwa wychowankom i pracownikom oraz ochrony mienia. Elementem dokonywanej oceny powinna być diagnoza potrzeb i celowości wprowadzenia wideonadzoru oraz prognoza jego skuteczności jako alternatywy do podejmowanych innych działań zapewniających bezpieczeństwo.

W art. 99b ust. 2 projektowanej ustawy został wprowadzony wyraźny zakaz stosowania monitoringu jako środka nadzoru nad jakością wykonywania pracy przez pracowników placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. przede wszystkim jakością działalności dydaktycznej i wychowawczej.

Nadzór w postaci monitoringu wizyjnego, co do zasady, może obejmować pomieszczenia lub teren wokół placówki. Zgodnie z ust. 3 projektowanego artykułu wyjątek stanowią pomieszczenia, w których ten nadzór jest zapewniony, czyli pomieszczenia, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, jak również pomieszczenia, których monitorowanie mogłoby prowadzić do nadmiernej ingerencji w sferę prywatności, czyli pomieszczenia, w których wychowankom jest udzielana pomoc psychologiczno-pedagogiczna, pomieszczenia przeznaczone do odpoczynku i rekreacji wychowanków lub pracowników, pomieszczenia sanitarnohigieniczne, gabinety profilaktyki zdrowotnej, szatnie oraz przebieralnie.

Maksymalny okres przechowania nagrań uzyskanych w wyniku monitoringu wynosi nie więcej niż 3 miesiące. Możliwe jest dłuższe przechowywanie i wykorzystywanie nagrań w sytuacji, gdy nagrania obrazu stanowią dowód w postępowaniu prowadzonym na podstawie prawa.

Ponadto dyrektorzy placówek zostali zobowiązani do poinformowania wychowanków i pracowników o wprowadzeniu monitoringu, w sposób przyjęty w danej placówce, nie później niż 14 dni przed uruchomieniem monitoringu. W sposób tożsamy uregulowany został również obowiązek udzielenia pisemnej informacji o stosowaniu monitoringu przed dopuszczeniem osoby do wykonywania obowiązków służbowych.

Jednocześnie dyrektorzy placówek zostali zobowiązani do uzgodnienia z organem założycielskim odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych w celu ochrony

przechowywanych nagrań obrazu oraz danych osobowych wychowanków, pracowników i innych osób, których w wyniku tych nagrań można zidentyfikować, uzyskanych w wyniku monitoringu.

Za uregulowaniem zasad funkcjonowania monitoringu w instytucjonalnej pieczy zastępczej opowiedzieli się Rzecznik Praw Dziecka (znak: RPD-ZEW.441.2027.2018.ZA), jak również Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (znak: DOL.411.2.2020.WL.AG).

Zgodnie z obecnie obowiązującym rozwiązaniem wynikającym z art 121a ustawy, prawo do dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci przysługuje na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu specjalistyczno-terapeutycznego, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych. Na wzór rozwiązania obowiązującego w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego przyjęto zasadę, że dodatek ten przyznaje się na wniosek dyrektora placówki składany do powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego ze względu na miejsce położenia placówki lub ośrodka.

Celem niniejszego dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego jest realizacja specjalnych potrzeb dzieci, zatem dodatek ten powinien być przeznaczony w szczególności na rozwój zainteresowań wychowanków placówki oraz zwiększanie szans edukacyjnych i rozwojowych wychowanków.

Projektowana ustawa do niniejszego artykułu wprowadza zdanie drugie, które stanowi, iż środki z dodatku mogą być również gromadzone celem udzielenia dodatkowego wsparcia finansowego dla osób opuszczających, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną. Co za tym idzie, projektowana zmiana art. 121a ustawy wychodzi na przeciw licznym sygnałom, zarówno ze strony jednostek samorządu terytorialnego jak i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których to podnoszona jest kwestia braku jasno wyartykułowanej w ustawie podstawy prawnej do długoterminowego akumulowania środków pochodzących z dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego. Zmiana ta

jednoznacznie przesądza o możliwości dodatkowego wsparcia dzieci w procesie ich usamodzielniania przy użyciu środków pochodzących z dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego.

Projekt ustawy wprowadza szereg zmian do zagadnień dotyczących procedury adopcyjnej.

Istotną zmianą w zakresie organizacji ośrodków adopcyjnych jest wprowadzenie w art. 154 ust. 3 ustawy zasady, że zlecenie realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2 tego artykułu, będzie następowało w formie powierzenia zadania publicznego na czas nieokreślony. Aktualnie samorządy poszczególnych województw dowolnie określają formę tego zlecenia. W niektórych województwach prowadzenie ośrodka adopcyjnego jest zlecone w formie powierzenia zadania publicznego, w innych – w formie wsparcia zadania publicznego, co z kolei nakłada wymóg zapewnienia finansowych środków własnych do realizacji zadania. Wywiązanie się z tego wymogu, z uwagi na art. 156 ust. 2 ustawy, który stanowi, że ośrodki adopcyjne wykonują swoje zadania nieodpłatnie, jest trudne i dodatkowo może stać w sprzeczności z równym traktowaniem ośrodków publicznych i niepublicznych.

W aktualnym brzmieniu przepisu, marszałek województwa zleca prowadzenie ośrodka adopcyjnego na okres co najmniej 5 lat. Proponowana zmiana, polegająca na zleceniu prowadzenia ośrodka adopcyjnego na czas nieokreślony, ma za zadanie zagwarantowanie stabilności sytuacji niepublicznych ośrodków adopcyjnych, a także zapewnienie ciągłości prowadzonych przez nie procedur adopcyjnych.

W art. 157 ustawy doprecyzowano czas pracy ośrodka adopcyjnego, który powinien uwzględniać konieczność świadczenia usług w godzinach popołudniowych oraz w co najmniej jedną sobotę w miesiącu. Zmiana ta ma na celu przede wszystkim ułatwienie dostępu do usług świadczonych przez ośrodek adopcyjny osobom, które z tych usług chciałyby skorzystać, a które np. z uwagi na pracę zawodową wykonywaną w godz. 08.00–16.00, nie mają takiej możliwości bez konieczności zwalniania się z pracy.

Dodatkowo w art. 158 i art. 159 ustawy, do dotychczasowego katalogu wymogów stawianych dyrektorowi ośrodka adopcyjnego i osobie pracującej w ośrodku adopcyjnym, zajmującej się prowadzeniem procedur przysposobienia lub przygotowaniem osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka, dodano

wymóg niefigurowania w bazie danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

W art. 161 dodano ust. 1a umożliwiającą ośrodkom adopcyjnym prowadzenie dokumentacji kandydatów do przysposobienia z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 155a ustawy. Z zastosowaniem tego systemu będą także w większości prowadzone procedury przysposobienia dziecka, o których mowa w art. 164 ustawy.

W art. 161 ust. 2 ustawy, dodano ministra właściwego do spraw rodziny jako upoważnionego do przetwarzania danych kandydatów do przysposobienia dziecka. Upoważnienie ministra właściwego do spraw rodziny do przetwarzania danych dotyczących kandydatów do przysposobienia dziecka jest konieczne z punktu widzenia funkcjonowania systemu teleinformatycznego do obsługi procedur adopcyjnych.

W ustępie tym dodano także do pkt 3 miejsce zwykłego pobytu kandydatów do przysposobienia dziecka. Takie rozwiązanie ma na celu nadanie uprawnienia do przetwarzania tej informacji, która ma za zadanie umożliwienie właściwym podmiotom zastosowanie odpowiednio procedury przysposobienia krajowego lub przysposobienia międzynarodowego. Jednocześnie w ustępie tym dodano informację o wysokości źródeł dochodu. W przepisie tym, w ust. 2, dodano także uprawnienie do przetwarzania informacji o dacie urodzenia kandydatów do przysposobienia dziecka, pozbawieniu, zawieszeniu lub ograniczeniu władzy rodzicielskiej.

W przepisie tym ponadto wprowadzono uprawnienie do przetwarzania informacji o figurowaniu lub niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym oraz informacji o dzieciach pozostających na utrzymaniu kandydatów do przysposobienia dziecka, w tym pod władzą rodzicielską, oraz informacje o wyznaniu i pochodzeniu etnicznym kandydatów. Dodano także możliwość przetwarzania informacji wynikających z dobrowolnie przedłożonych przez kandydatów do przysposobienia dziecka referencji oraz stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa ze zgłoszonymi do przysposobienia dziećmi.

Rozszerzenie zakresu przetwarzanych informacji ma za zadanie umożliwienie podmiotom uczestniczącym w procedurach adopcyjnych działanie w oparciu o jak najszerszy katalog informacji o kandydatach do przysposobienia dziecka.

W art. 161 ust. 3 ustawy, rozszerzono katalog przetwarzanych informacji dotyczących dzieci zgłoszonych do przysposobienia o rozwój dziecka, co jest pojęciem szerszym niż dotychczasowe pojęcie rozwoju psychofizycznego dziecka.

Przepis ten wzmocnił także uprawnienie podmiotów do przetwarzania danych dotyczących sytuacji prawnej dziecka, wprowadzając wprost uprawnienie do przetwarzania danych wynikających z orzeczenia o ustanowieniu opiekuna prawnego oraz danych wynikających z postanowienia potwierdzającego uregulowanie sytuacji prawnej dziecka. Wprowadzono także podstawę do przetwarzania informacji o wyznaniu i pochodzeniu etnicznym małoletniego (*per analogiam* do przypadku kandydatów do przysposobienia). Informacje te są konieczne z punktu widzenia konieczności zapewnienia małoletniemu możliwości zachowania w wyniku przysposobienia tożsamości etnicznej i religijnej, o których mowa w art. 20 ust. 3 Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r..

Katalog ten rozszerzono także o dane dotyczące rodzeństwa dziecka w zakresie imienia, nazwiska, daty i miejsca urodzenia, sytuacji prawnej oraz aktualnego miejsca pobytu. Zabieg ten ma na celu umożliwienie ośrodkowi adopcyjnemu zapoznanie się z sytuacją rodzeństwa dziecka, tak aby decyzje przez niego podejmowane mogły w pełni uwzględniać dobro dziecko, którego sytuacja jest analizowana.

W wyniku nowelizacji nowe brzmienie otrzymuje art. 164 ustawy. Przepis ten wprowadza, w sytuacji niezakwalifikowania dziecka do przysposobienia krajowego, obowiązek poinformowania o tym fakcie odpowiedniego podmiotu, aby ten miał jasność, co do sytuacji małoletniego. Przepis ten wprowadza także obowiązek dokonania ponownej kwalifikacji dziecka w sytuacji, gdy nastąpiła zmiana jego sytuacji życiowej. Zmiany te mają na celu uporządkowanie działań podejmowanych wobec osoby dziecka przez różne podmioty, a także umożliwienie ośrodkowi adopcyjnemu odpowiednio szybkie reagowanie na sytuacje, kiedy w życiu dziecka następuje znacząca zmiana.

Nowością jest przepis art. 164 ust. 10a ustawy nakładający na ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego obowiązek aktualizacji dokumentacji kwalifikacyjnej dziecka. Terminy dokonywania tych aktualizacji są zbieżne z terminami obowiązującymi przy ocenie sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, tj. nie rzadziej niż co 3 miesiące w przypadku dzieci

w wieku poniżej 3. roku życia, a w przypadku dzieci w wieku powyżej 3. roku życia – nie rzadziej, niż co 6 miesięcy. Przedmiotowa zmiana ma na celu umożliwienie ośrodkom adopcyjnym pracę w oparciu o pełne i aktualne informacje o dziecku, którego sytuacja zdrowotna, czy też osobista bywa bardzo dynamiczna, co dotychczas rzadko znajdowało odzwierciedlenie w jego dokumentacji kwalifikacyjnej.

W przypadku zmian wynikających z aktualizacji dokumentacji kwalifikacyjnej, ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego będzie przysyłał zaktualizowaną dokumentację kwalifikacyjną do właściwego dla siebie miejscowo ośrodka adopcyjnego prowadzącego wojewódzki bank danych oraz do centralnego banku danych, następnie wojewódzki bank danych będzie przysyłał tę dokumentację do pozostałych wojewódzkich banków danych oraz ośrodków adopcyjnych działających na terenie jego województwa, tak aby w rezultacie poszukiwania kandydatów do przysposobienia danego dziecka na terenie całego kraju odbywały się w oparciu o dokumentację, odzwierciedlającą jego bieżącą sytuację.

W ślad za zmianą pojęcia rozwoju psychofizycznego dziecka, na pojęcie rozwoju dziecka w katalogu przetwarzanych informacji, dotyczących dzieci zgłoszonych do przysposobienia w art. 161 ust. 3 ustawy, analogicznej zmiany dokonano w art. 164a w ust. 1 pkt 6 ustawy.

Dodano także przepis art. 164b ustawy, dający ośrodkowi adopcyjnemu odpowiedzialnemu za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego prawo do żądania uzupełnienia lub aktualizacji opinii, o których mowa w art. 139a ust. 1 pkt 1–5 ustawy. Opinie te powinny spełniać kluczową rolę przy kwalifikowaniu dziecka do przysposobienia. Są one bowiem przygotowywane przez podmioty, które z reguły mają regularny kontakt z dzieckiem, a co za tym idzie mogą dostarczyć bardzo istotnych informacji ośrodkom adopcyjnym. Dotychczasowa praktyka pokazuje jednak, że opinie te nie zawsze są kompletne lub aktualne, a tylko w takim przypadku mogą one spełniać rolę, do której zostały powołane.

Aktualne brzmienie art. 165 ustawy mówi, o tym, że o możliwości przysposobienia dziecka, którego brat albo siostra zostali wcześniej przysposobieni, należy bezzwłocznie poinformować tę rodzinę, która przysposobiła brata albo siostrę.

Projekt ustawy w ust. 2 wprowadza zasadę, że informację, o której mowa powyżej, przekazuje ośrodek adopcyjny kwalifikujący dziecko do przysposobienia krajowego,

za pośrednictwem ośrodka adopcyjnego, który kwalifikował do przysposobienia rodzinę, która to wcześniej przysposobiła brata albo siostrę tego dziecka. Natomiast w dodanym ust. 3 mowa jest o tym, że w takim przypadku doboru rodziny przysposabiającej, właściwej ze względu na potrzeby dziecka, dokonuje ośrodek adopcyjny, który kwalifikował dziecko do przysposobienia krajowego. Rozwiązanie to ma za zadanie wprowadzenie jasnych zasad w ten szczególny i skomplikowany rodzaj procedury.

Projekt wprowadza fakultatywny udział przedstawiciela marszałka województwa lub wyznaczonego przez wojewodę pracownika urzędu wojewódzkiego w kwalifikowaniu dziecka do przysposobienia, w dokonywaniu wstępnej oceny kandydata do przysposobienia dziecka oraz przy wydawaniu opinii kwalifikacyjnej kandydata do przysposobienia dziecka. Osoby te obowiązane są spełniać wymagania określone w art. 159 ust. 1.

Intencją wprowadzenia tych rozwiązań jest nadanie marszałkowi i wojewodzie uprawnień nie tylko w zakresie kontroli, czyli czynności podejmowanych *post factum*, które nierzadko nie są skuteczne, bowiem wadliwe działania ośrodka adopcyjnego już nastąpiły i spowodowały nieodwracalne skutki, ale także uprawnień, które pozwolą im brać czynny udział w powyższych czynnościach i na bieżąco, wspólnie z pracownikami ośrodków adopcyjnych je kształtować.

Swoje dotychczasowe brzmienie zmienia art. 167 ustawy odnoszący się do subsydiarności przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na miejsce zamieszkania w innym państwie. Nowe brzmienie tego przepisu zostaje ujednolicone z brzmieniem art. 114² ust. 1 ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy. W nowym brzmieniu przepisu jest mowa o możliwości zakwalifikowania dziecka do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie wówczas, gdy tylko w ten sposób można zapewnić mu odpowiednie zastępcze środowisko rodzinne. Odpowiednie zastępcze środowisko rodzinne obejmuje swoim zakresem zarówno przysposobienie krajowe, jak i rodzinne formy pieczy zastępczej. Zasadniczo, oznacza to zatem zawężenie katalogu sytuacji, kiedy to ten rodzaj przysposobienia będzie możliwy. Należy jednak zaznaczyć, iż wszystkie te sprawy

podmioty będą rozstrzygały indywidualnie, kierując się każdorazowo najlepszym interesem małoletniego.

Ograniczenie, o którym mowa powyżej, tak jak dotychczas, nie będzie jednak dotyczyło sytuacji, kiedy między przysposabiającym, a przysposabianym dzieckiem istnieje stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa albo gdy przysposabiający już przysposobił siostrę lub brata przysposabianego dziecka. Jest to związane z wymogiem zapewnienia dziecku ciągłości węzłów krwi, ciągłości jego tożsamości.

Zmiana wprowadzona do art. 170 ust. 3 ustawy, polegająca na dodaniu do katalogu osób wymienionych w tym ustępie osób, które już przysposobiły brata lub siostrę małoletniego, ma na celu ujednoczenie katalogu osób należących do kategorii uprzywilejowanych, jeżeli chodzi o przysposobienie związane ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania dziecka na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na miejsce zamieszkania w innym państwie, wymienionych w tym przepisie, z kategoriami osób wymienionych w art. 167 ustawy.

Projekt ustawy wprowadza w art. 171 ustawy obowiązek informowania przez ośrodek adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikację do przysposobienia dziecka zgłoszonego uprzednio do wojewódzkich banków danych lub do centralnego banku danych, ośrodków adopcyjnych prowadzących te banki danych, o przysposobieniu dziecka, w terminie 7 dni od dnia otrzymania od sądu prawomocnego postanowienia orzekającego przysposobienie dziecka, a nie jak dotychczas w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu. Dotychczasowe brzmienie tego przepisu nie zawsze umożliwiało ośrodkom adopcyjnym dopełnienie tego obowiązku, bowiem, podmioty te nie zawsze otrzymywały z sądu informację o zakończeniu postępowania. Uporządkowanie w tej materii jest szczególnie istotne z punktu widzenia konieczności zapewnienia przejrzystości rejestrów dzieci, dla których należy poszukiwać rodziców. Zmiana ta jest skorelowana ze zmianą art. 588 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Istotnym rozwiązaniem mającym na celu skrócenie okresu oczekiwania na szkolenie przez kandydatów do przysposobienia jest nałożenie na ośrodek adopcyjny obowiązku przeprowadzenia wstępnej oceny kandydata do przysposobienia dziecka oraz umożliwienia mu udziału w szkoleniu w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia zgłoszenia się kandydata do przysposobienia dziecka do ośrodka adopcyjnego.

Nowością wprowadzoną przez projekt jest obowiązek wydawania wstępnej oceny o kandydatach do przysposobienia dziecka oraz opinii kwalifikacyjnej na piśmie w formie papierowej lub elektronicznej. W przypadku gdy są one negatywne muszą zawierać szczegółowe uzasadnienie przyczyn ich negatywnego charakteru, ewentualne wskazanie obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem o przysługującym prawie wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Wprowadzony projektem przepis 172a szczegółowo określa, co powinna zawierać opinia kwalifikacyjna wydawana przez ośrodek adopcyjny. Jest to katalog otwarty, co oznacza, że ośrodek adopcyjny może w niej zawrzeć także inne, istotne z jego punktu widzenia informacje. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 175 ustawy wzór opinii kwalifikacyjnej zostanie określony w drodze rozporządzenia.

Zgodnie z art. 185a zadaniem marszałka województwa jest zapewnienie wszystkim ośrodkom adopcyjnym równego traktowania, w szczególności w zakresie dostępu do informacji o dzieciach, których sytuacja uzasadnia ich zakwalifikowanie do przysposobienia.

Zmiana ta wynika z przeświadczenia o konieczności zagwarantowania niefaworyzowania na terenie danego województwa żadnego z ośrodków adopcyjnych w zakresie dostępu do informacji o dzieciach, których sytuacja uzasadnia ich zakwalifikowanie do przysposobienia.

Nowością wprowadzaną przez projekt, w art. 187 ustawy, jest opracowywanie i wydawanie przez ministra właściwego do spraw rodziny standardów dotyczących organizacji i prowadzenia ośrodków adopcyjnych. Standardy wydane przez ministra właściwego do spraw rodziny będą określały ogólne kierunki rozwoju adopcji. Opracowywanie standardów ma także na celu zintensyfikowanie wdrażania kierunkowych założeń polityki państwa przez samorządy w zakresie adopcji, w szczególności w zakresie ułatwienia dostępu do usług świadczonych przez ośrodki adopcyjne.

Projekt ustawy przewiduje również zmiany w następujących aktach prawnych:

- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego,

- ustawie z dnia 24 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,
- ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Nowelizacja wprowadza zmiany w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.

Nowelizacja dokonuje zmiany w brzmieniu art. 114¹ ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy polegającej na dodaniu wymagania posiadania pozytywnej opinii kwalifikacyjnej, czym prawnie sankcjonuje rolę tej opinii w decydowaniu o doborze przysposabiających.

Projekt ustawy wprowadza istotne zmiany w art. 120¹ ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy odnoszące się do przysposobienia powodującego zmianę dotychczasowego miejsca zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie. Przepis ten wprowadza okres 14 dni, jako minimalne i konieczne zabezpieczenie dobra dziecka. Okres ten m.in. uniemożliwia orzeczenie przysposobienia, gdy dobór stron jest w tak wielkim stopniu wadliwy, że można to dostrzec na podstawie krótkotrwałej próby podjęcia relacji typu „rodzic-dziecko”. Oczywiście sąd ma uprawnienie do wyznaczenia dłuższego okresu osobistej styczności. Jednocześnie należy podkreślić, iż za ustaleniem minimalnego okresu osobistej styczności opowiedzieli się we wspólnym wystąpieniu Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Rzecznik Praw Dziecka (znaki: III.552.4.2017.JA oraz ZSR.422.7.2017.MA).

Zmiany zostały wprowadzone również w ustawie – Kodeks postępowania cywilnego, zwanej dalej „k.p.c.”.

Analogicznie do zmiany w art. 161 ust. 2 ustawy, w art. 586 § 5 pkt 1 k.p.c., obok miejsca zamieszkania kandydata, wprowadzono miejsce jego zwykłego pobytu, co ma za zadanie zwrócić uwagę właściwych podmiotów na konieczność dokładnego przeanalizowania sytuacji i odpowiedniego zastosowania procedury przysposobienia krajowego lub przysposobienia międzynarodowego.

Wprowadzony do art. 588 k.p.c. – § 2 jest niezbędny do realizacji obowiązku ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację do przysposobienia dziecka zgłoszonego uprzednio do wojewódzkich banków danych lub do centralnego banku danych, na którym ciąży obowiązek poinformowania ośrodków adopcyjnych prowadzących te banki danych o przysposobieniu dziecka. Obowiązek ten wynika z nowego brzmienia art. 171 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Projekt wprowadza również do art. 588 k.p.c. – § 3, który stanowi, że w przypadku gdy przez przysposobienie przysposabiany zmienia dotychczasowe miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na miejsce zamieszkania w innym państwie, będącym stroną Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, sąd w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie przesyła to postanowienie do organu centralnego, o którym mowa w art. 187 ust. 1 pkt 9 ustawy. Pozwoli to w możliwie najszybszy sposób rozpocząć procedury związane z procesem postadopcji. Bowiem w przypadkach, kiedy do polskiego organu centralnego docierają sygnały dotyczące wystąpienia nieprawidłowości na etapie postadopcji, wówczas są one monitorowane we współpracy z Polskimi służbami konsularnymi oraz służbami społecznymi państwa, w którym dziecko przebywa, tak, aby w możliwie jak najszybszym czasie zabezpieczyć jego dobro.

Proponowane zmiany w ustawie – Kodeks pracy wprowadzają istotne zmiany w zakresie prawa do urlopu ojcowskiego oraz urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego przysługującego rodzicom adopcyjnym.

Zgodnie z przepisami art. 182³ Kodeksu pracy, pracownik-ojciec wychowujący dziecko ma prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze 2 tygodni, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 24 miesiąca życia albo do upływu 24 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10. roku życia.

Urlop ojcowski może być wykorzystany jednorazowo albo nie więcej niż w 2 częściach, z których żadna nie może być krótsza niż tydzień (art. 182³ § 1¹ Kodeksu pracy).

Urlop ojcowski jest udzielany na wniosek pracownika-ojca wychowującego dziecko, który jest dla pracodawcy wiążący (art. 182³ § 2 Kodeksu pracy).

Zgodnie z przepisami art. 183 § 1 Kodeksu pracy, pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub który przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze: 20 tygodni, w przypadku przyjęcia jednego dziecka, 31 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia dwojga dzieci, 33 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia trojga dzieci, 35 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia czworga dzieci i 37 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia pięciorga i więcej dzieci – nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10. roku życia.

W projekcie przewiduje się nadanie nowego brzmienia art. 182³ § 1 pkt 2 kodeksu pracy, gdyż pracownik-ojciec wychowujący dziecko będzie miał prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze do 2 tygodni, nie dłużej jednak niż: do upływu 24 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Ponadto w kodeksie pracy dodano przepis mówiący o tym, że pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka będzie miał prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze: 20 tygodni, w przypadku przyjęcia jednego dziecka, 31 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia dwojga dzieci, 33 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia trojga dzieci, 35 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia czworga dzieci i 37 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia pięciorga i więcej dzieci – nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Powyższa zmiana dotyczyć ma wyłącznie urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego. W przypadku urlopu rodzicielskiego przysługiwał on będzie na dotychczasowych zasadach.

Zależność prawa do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego od wieku dziecka, zmieniała się dwukrotnie na przestrzeni ostatnich 20 lat. Pierwotnie prawo do

urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego przysługiwało z tytułu przyjęcia na wychowanie dziecka do ukończenia 4 miesiąca życia¹, od 26 maja 2001 r. do ukończenia 1 roku życia², a od 19 grudnia 2006 r. prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego przysługuje z tytułu przyjęcia dziecka, które nie ukończyło 7 roku życia lub 10 roku życia w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego³. Projektowane zmiany mają umożliwić sprawowanie opieki nad dzieckiem, które takiej opieki ze względu na wiek wymaga, jak również mają sprzyjać budowaniu więzi rodziców adopcyjnych z dzieckiem. Budowanie więzi w przypadku dzieci starszych jest trudniejsze i wymaga od rodziców adopcyjnych więcej pracy, zaangażowania, a przede wszystkim – czasu. Sąd Najwyższy w swoim dotychczasowym orzecznictwie wielokrotnie podkreślał, że dobro dziecka wymaga, aby przez przysposobienie powstała silna więź natury osobistej i uczuciowej, taka jaka istnieje między rodzicami a ich biologicznymi dziećmi. Przysposobienie bowiem ma służyć przede wszystkim dzieciom, które dotychczas pozbawione były normalnie funkcjonującego środowiska rodzinnego. Zaspokojenie potrzeb dziecka adoptowanego wymaga od rodziców adopcyjnych znacznego zaangażowania z uwagi na trudną przeszłość i bolesne doświadczenia doznane przez dziecko. Przejmując pieczę nad dzieckiem już częściowo ukształtowanym, rodzicom adopcyjnym należy zapewnić czas na zidentyfikowanie potrzeb dziecka i wejście w nową rolę. Wydaje się zatem w pełni uzasadnione przyznanie uprawnienia do urlopu ojcowskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego także rodzicom adopcyjnym decydującym się na przysposobienie dzieci starszych. Przyznanie rodzicom adopcyjnym niniejszych uprawnień umożliwi starszemu dziecku przyjętemu na wychowanie zaaklimatyzowania się w nowej rodzinie, a rodzicom adopcyjnym – stworzy możliwości sprawowania stałej opieki nad dzieckiem oraz umożliwi nawiązanie więzi rodzinnych, co ma kluczowe znaczenie właśnie w okresie tych pierwszych kilkadziesiątu trudnych zarówno dla rodziców, jak i dla dzieci miesięcy. Zagadnieniu wprowadzenia zmiany do Kodeksu pracy w zakresie prawa do urlopu macierzyńskiego na warunkach urlopu macierzyńskiego przysługującego rodzicom adopcyjnym – ustalonego bez względu na wiek adoptowanego dziecka, poświęcone było pismo Rzecznika Praw Dziecka

¹ Tekst pierwotny ustawy — Kodeks pracy.

² Ustawa z 25 kwietnia 2001 r. o zmianie ustawy — Kodeks pracy.

³ Ustawa z 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy — Kodeks pracy oraz ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa (Dz. U. poz. 1615).

(znak: ZSR.422.8.2017.MK). Pismo poświęcone tej problematyce Rzecznik skierował również do Prezydenta RP (znak: ZSR.422.8.2017.MK).

Analiza danych statystycznych dotyczących liczby adopcji oraz rosnąca liczba dzieci pozbawionych opieki rodziców biologicznych przemawiają za potrzebą dokonania zmiany w dostępie do prawa do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu ojcowskiego oraz skorelowanych z nim świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W 2018 r. nastąpiło zmniejszenie liczby przysposobionych dzieci (w 2017 r. przysposobiono 2 866 dzieci, w 2018 r. – 2 661). Dzieci przysposabiane do 1. roku życia stanowiły 14,9%, dzieci w przedziale od 1. roku życia do 4 lat stanowiły 27%, a dzieci w przedziale od 4 do 10 lat – 36% dzieci przysposobionych. Tak jak w poprzednich latach, najmniej przysposobiono dzieci w wieku powyżej 10 lat, było ich tylko 570. Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlop ojcowski przy odpowiednio zmienionych (podniesionych) warunkach związanych z kryterium wieku dziecka może pośrednio wpłynąć na podejmowanie decyzji o przyjęciu do wspólnoty domowej starszych dzieci, a w szerszej perspektywie sprzyjać ich właściwemu rozwojowi.

Wprowadzany koszt rozwiązań dotyczących finansowania zasiłków macierzyńskich zrównuje w uprawnieniach do świadczeń z ubezpieczeń społecznych osoby ubezpieczone, a więc które opłacają składkę na ubezpieczenie chorobowe a dziś są nieuprawnione do zasiłku jedynie ze względu na fakt, że ich rodzina poszerza się o dziecko w wieku wyższym niż ma to miejsce w przypadku porodu, co jest oczywistą pochodną faktu przysposobienia. Jednocześnie należy zwrócić również uwagę, że w sytuacji, w której średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w różnych formach pieczy zastępczej wynosił w 2018 r. od ok. 1091 zł (w rodzinnej pieczy zastępczej) poprzez ok. 2164 zł (w rodzinie zastępczej zawodowej i rodzinnym domu dziecka) do ok. 4777 zł (w placówce opiekuńczo-wychowawczej)⁴, przysposobienie każdego dziecka powoduje oszczędności dla jednostek samorządu terytorialnego ww. kwotach.

Konsekwencją powyższych rozwiązań zastosowanych w ustawie – Kodeks pracy są zmiany wprowadzone w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach

⁴ Dane pochodzą z „*Informacji Rady Ministrów o realizacji w roku 2018 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*” (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 i 924). Powyższe kwoty nie zawierają kosztów wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej m.in. kosztów organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej nie uwzględnia kosztów regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, jak również nie zawiera kosztów związanych z zadaniami realizowanymi przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Ponadto w projekcie przewiduje się wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w zakresie instytucji świadczenia rodzicielskiego.

Obecnie świadczenie to przysługuje osobom, które nie są uprawnione do zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są więc m.in. bezrobotni, studenci, a także wykonujący prace na podstawie umów cywilnoprawnych. Z tych względów świadczenie rodzicielskie przysługuje:

- 1) matce albo ojcu dziecka;
- 2) osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka – w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia;
- 3) rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia;
- 4) osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 1) 52 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 2) 65 tygodni – w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 3) 67 tygodni – w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 4) 69 tygodni – w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;

- 5) 71 tygodni – w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Okresy, o których mowa powyżej, są liczone odpowiednio od dnia porodu, przysposobienia albo objęcia dziecka opieką. Świadczenie rodzicielskie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny i wynosi 1000 zł.

Projekt ustawy zmierza do rozszerzenia kręgu osób i rodzin, które mogłyby korzystać ze świadczenia rodzicielskiego. Osoba, która przysposobiła dziecko w wieku powyżej 7. lat, zgodnie z projektowanym brzmieniem przepisu będzie miała prawo do świadczenia rodzicielskiego w wymiarze: 20 tygodni, w przypadku przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka; 31 tygodni, w przypadku przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci; 33 tygodni, w przypadku przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci; 35 tygodni, w przypadku przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci; 37 tygodni, w przypadku przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci – nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

W projekcie proponuje się nie wprowadzać zmian w obecnie obowiązujących rozwiązaniach prawnych zawartych w ustawie o świadczeniach rodzinnych dotyczących świadczenia rodzicielskiego dla rodzin zastępczych, które objęły dziecko opieką.

Celem postulowanych zmian odnoszących się do art. 17c ustawy o świadczeniach rodzinnych, jest rozszerzenie systemu świadczeń socjalnych dla rodzin adopcyjnych przysposabiających starsze dzieci. Oceniając istotę i charakter prawny świadczenia rodzicielskiego, należy stwierdzić, iż nawiązuje, ze swej istoty do świadczeń z tytułu rodzicielstwa tj. zasiłków macierzyńskich, okresu urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okresu urlopu rodzicielskiego. Z tych względów prawo do świadczenia rodzicielskiego nie powinno obejmować węższego zakresu podmiotowego niż miałyby to miejsce w przypadku prawa do zasiłku macierzyńskiego. Przyznanie niniejszego świadczenia rodzicom adopcyjnym, będzie stanowiło dla nich dodatkowe wsparcie i pomoże w udźwignięciu ciężaru zwiększonych wydatków. Jednocześnie rozwiązanie to będzie zrównywało sytuację rodziców biologicznych oraz

rodziców adopcyjnych. W związku z niniejszymi zmianami konieczne jest nadanie nowego brzmienia art. 24 ust. 9 ustawy.

W projekcie proponuje się zmianę w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, w zakresie prawa do jednorazowego świadczenia.

Aktualnie prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka (osobie faktycznie zajmującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka).

Warunkiem otrzymania jednorazowego świadczenia jest złożenie wniosku o wypłatę tego świadczenia w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Wniosek złożony po terminie zostanie pozostawiony bez rozpoznania.

Ponadto, warunkiem otrzymania jednorazowego świadczenia jest posiadanie przez dziecko zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie może być tylko i wyłącznie wystawione przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii.

Jednocześnie warunkiem otrzymania jednorazowego świadczenia jest posiadanie przez matkę lub ojca dziecka zaświadczenia lekarskiego albo od położnej potwierdzającego pozostawanie pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu – wymóg ten nie dotyczy opiekuna prawnego, opiekuna faktycznego i osoby, która przysposobiła dziecko.

Jednorazowe świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody.

Projekt przewiduje zmianę w sposobie składania wniosku o jednorazowe świadczenie. Zgodnie z projektem, wniosek ma być składany w terminie 12 miesięcy od

dnia narodzin dziecka a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wniosek złożony po terminie pozostawia się bez rozpoznania.

Projektowane rozwiązanie ma na celu zapewnienie, wsparcia finansowego dla dzieci adopcyjnych, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W sytuacji gdy czas trwania postępowania adopcyjnego niejednokrotnie trwa dłużej niż 12 miesięcy, rodzice przysposabiający dziecko nie mają możliwości otrzymania dodatkowego wsparcia finansowego. Zgodnie z poglądami doktryny w sytuacji przysposobienia dziecka, dziecko adoptowane znajduje się w tej samej sytuacji prawnej co dziecko biologiczne swoich rodziców, dlatego też konieczna jest zmiana ww. wymagań. Zagadnieniu wprowadzenia zmiany do ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” likwidującej nierówności w dostępie do jednorazowego świadczenia dla rodziców adopcyjnych, poświęcone było pismo Rzecznika Praw Dziecka (znak: ZSS.422.15.2018.JW).

Kolejne przepisy projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw to przepisy przejściowe.

Pierwszy z nich stanowi, że zawarte na czas określony umowy, na podstawie, których zlecono prowadzenie ośrodka adopcyjnego, stają się umowami w formie powierzenia zadania publicznego zawartymi na czas nieokreślony.

Kolejne dwa przepisy przejściowe dotyczą zmian związanych z wydawaniem przez ośrodki adopcyjne wstępnych ocen kandydatów do przysposobienia i opinii kwalifikacyjnych. Znowelizowane przepisy znajdą zastosowanie w stosunku do tych dokumentów, które będą wydawane po wejściu w życie znowelizowanej ustawy.

Przepis przejściowy w zakresie adopcji wprowadza zasadę, że do spraw w przedmiocie określenia okresu osobistej styczności przysposabiającego z przysposabianym, w których wniosek o przysposobienie został zgłoszony do sądu przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Wprowadza się zasadę, że do funkcjonujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rodzin wspierających, rodzin zastępczych, rodzin pomocowych oraz do osób,

które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostały kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kandydatami do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, osobami prowadzącymi rodzinny dom dziecka, kandydatami do przysposobienia dziecka, kierownikiem, dyrektorem, osobą zatrudnioną, osobą świadczącą usługi, osobą podejmującą się wspierania działań wychowawczych, o której mowa w art. 96 ustawy, lub wolontariuszem w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka będzie stosowany dodany art. 7a, przewidujący warunek nieumieszczenia w bazie danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Podmioty, organy i osoby, o których mowa w art. 7a ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, obowiązane do sprawdzenia i potwierdzenia informacji o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, sprawdzają i potwierdzają te informacje w stosunku do osób, o których mowa w ust. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Zważywszy, że wszystkie osoby podlegające procedurze sprawdzenia są już aktualnie zweryfikowane w zakresie niekaralności, okres 3 miesięcy jest okresem wystarczającym do sprawdzenia i potwierdzenia informacji o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Figurowanie w tym rejestrze jest możliwe tylko w przypadku tych osób, które – w okresie przed ubieganiem się o zatrudnienie lub pełnienie funkcji związanej ze sprawowaniem opieki i wychowaniem – skorzystały z instytucji zatarcia skazania.

W przypadku gdy osoby, o których mowa w ust. 1, figurują w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, osoby te, z dniem powzięcia informacji przez podmioty, organy i osoby, o których mowa w art. 7a ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, obowiązane do sprawdzenia i potwierdzenia informacji o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, tracą wynikające z ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, uprawnienia do wykonywania zadań związanych ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem lub kontaktem z dzieckiem, a w przypadku gdy wykonywanie tych zadań powierzone było umową – ulega ona rozwiązaniu bez zachowania okresu wypowiedzenia.

W przypadku gdy osoby podlegające sprawdzeniu pełnią funkcję rodziny zastępczej, prowadzą rodzinny dom dziecka lub pełnią funkcję rodziny pomocowej, starosta jest obowiązany do zapewnienia dzieciom umieszczonym w tych rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka lub rodzinach pomocowych miejsca w innych rodzinach zastępczych, rodzinach pomocowych lub rodzinnych domach dziecka i jednoczesnego zawiadomienia właściwego sądu o konieczności wydania odpowiednich postanowień. Umieszczenie dzieci w innych rodzinach następuje niezwłocznie po uzyskaniu informacji przez starostę. Zważywszy, że większość podmiotów zobowiązanych do zweryfikowania osób podlegających obowiązkowi sprawdzenia współpracuje ze starostą, a jednocześnie jest on podmiotem zobowiązanym zgodnie z ustawą do prowadzenia rejestru dzieci umieszczanych w pieczy i osób oraz placówek pieczy zastępczej, jest on podmiotem, który będzie mógł najszybciej wskazać nowe miejsce dla dziecka.

Projekt zakłada także dodanie regulacji pozwalającej na wydanie przez wojewodę zezwolenia na funkcjonowanie na jednej nieruchomości gruntowej lub w jednym budynku wielorodzinnych placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz jednostki organizacyjnej pomocy społecznej. Powyższe rozwiązanie uwzględniono również w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Problematyka regulowana w projekcie ustawy jest zgodna z przepisami prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projektowana ustawa nie wywiera wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Barbara Socha, Podsekretarz Stanu w MRiPS</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Departament Polityki Rodzinnej – tel. 22 661 60 60</p>	<p>Data sporządzenia 19 października 2020 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac UD135</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Od podjęcia przez Rząd w styczniu 2017 r. decyzji dotyczącej ograniczania adopcji z przemieszczeniem dzieci poza granice Polski etapowo wdrażany jest proces przekształceń dotyczący poprawy organizacji procedur adopcyjnych, w tym adopcji zagranicznej.

I tak do obowiązków związanych z akredytacją zagranicznych agencji adopcyjnych wprowadzono wymóg:

– przesyłania przez pośredniczącą agencję adopcyjną do ośrodka upoważnionego do prowadzenia procedur adopcji międzynarodowej, raz na rok, przez okres trzech lat, a po upływie tego okresu raz na trzy lata aż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletności, raportów z przeprowadzanych wywiadów postadopcyjnych;

– wyrażania na piśmie przez kandydatów do adopcji dziecka zgody na kontakt z dzieckiem za pośrednictwem środków umożliwiających porozumiewanie się na odległość przez pracowników ośrodka upoważnionego do prowadzenia procedur adopcji międzynarodowej lub przez pracowników polskiego organu centralnego oraz zgody na wizyty w miejscu zamieszkania dziecka, realizowane przez polskie służby konsularne lub inne osoby upoważnione przez organ centralny przez okres 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o przysposobieniu.

Dodatkowo w 2018 r. rozszerzono oświadczenie kandydatów do przysposobienia dziecka o wyrażenie przez nich zgody na opracowywanie przez uprawnione w miejscu ich zwykłego pobytu podmioty informacji na temat sytuacji przysposobionego lub przysposabianych, niezbędnych do sporządzenia raportu z przeprowadzonego wywiadu postadopcyjnego i przekazywanie ich do polskiego organu centralnego lub polskiego ośrodka adopcyjnego upoważnionego do współpracy z organami centralnymi innych państw lub z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi z częstotliwością, o której mowa w wymogach dla agencji adopcyjnych.

Potrzeba podjęcia prac legislacyjnych ma na celu pełne wdrożenie przyjętej przez Rząd w 2017 r. decyzji w obszarze adopcji, w tym procedur dotyczących adopcji zagranicznej, oraz wynika z przeprowadzonej kompleksowej oceny istniejącego stanu prawnego. W efekcie wspomnianej oceny zidentyfikowano następujące problemy w zakresie:

- 1) zorganizowania procedur adopcyjnych w taki sposób, aby zapewnić dzieciom, których sytuacja prawna umożliwia adopcję, jak najwięcej dobrze przygotowanych rodzin adopcyjnych na terenie kraju;
- 2) zwiększenia liczby adopcji dzieci starszych (powyżej 7. roku życia) przez polskie rodziny. Analiza danych statystycznych pokazuje, że jedynie ok. 1/3 ogólnej liczby adopcji stanowią adopcje dzieci powyżej 7. roku życia, z czego ich istotną część stanowią adopcje wewnątrzrodzinne;
- 3) ujednoczenia sytuacji rodziców biologicznych i adopcyjnych w zakresie dostępu do świadczenia rodzicielskiego, wynikającego z ustawy o świadczeniach rodzinnych.
- 4) ujednoczenia sytuacji rodziców biologicznych i adopcyjnych w zakresie dostępu do jednorazowego świadczenia, wynikającego z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;

I wreszcie ostatnimi rozwiązywanymi problemami są zmiany w sposobie wynagradzania rodzin zastępczych, jak również zmiany w zakresie zwiększenia kontroli osób związanych z organizacją i pełnieniem pieczy zastępczej (obowiązkowa weryfikacja w Rejestrze Osób Skazanych na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym). Projekt przewiduje także zmiany w kwalifikacjach osób pracujących w placówce wsparcia dziennego na stanowisku dyrektora, wychowawcy i opiekuna dziecięcego, umożliwiając zatrudnienie w tym charakterze również osób posiadających wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku oraz przygotowanie pedagogiczne uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W ramach projektowanej regulacji rekomendowane rozwiązania zawierają szereg interwencji legislacyjnych mających na celu rozwiązanie problemów wskazanych w pkt 1 OSR. Należy do nich:

- 1) działanie na rzecz poprawy procedur adopcyjnych i pozyskiwania większej liczby kandydatów do adopcji na terenie kraju jako realizację zalecenia dotyczącego ograniczania adopcji międzynarodowych;
- 2) możliwość udziału przedstawiciela marszałka województwa lub wyznaczonego pracownika urzędu wojewódzkiego w kwalifikowaniu dziecka do przysposobienia, w dokonywaniu wstępnej oceny kandydata do przysposobienia dziecka oraz przy wydawaniu opinii kwalifikacyjnej kandydata do przysposobienia dziecka;

- 3) zmiana w zakresie długości okresu osobistej styczności;
- 4) zmiana w zakresie standaryzacji prowadzenia procedur przysposobienia przez ośrodki adopcyjne poprzez wskazanie wzoru opinii kwalifikacyjnej czy też zakresu gromadzonych danych osobowych;
- 5) konieczność przeprowadzenia wstępnej oceny kandydata do przysposobienia oraz umożliwienia mu udziału w szkoleniu w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od momentu zgłoszenia się przez niego do ośrodka adopcyjnego;
- 6) zmiana wprowadzająca obowiązek wydawania wstępnej oceny o kandydatach do przysposobienia dziecka oraz opinii kwalifikacyjnej pisemnie w formie papierowej lub elektronicznej. W sytuacji gdy są one negatywne powinny dodatkowo zawierać szczegółowe uzasadnienie przyczyn wydania takiej opinii czy oceny, ewentualne wskazanie obszarów wymagających poprawy, z jednoczesnym pouczeniem o przysługującym prawie wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1302, z późn. zm.);
- 7) dostosowanie godzin pracy ośrodka adopcyjnego do realnych potrzeb osób korzystających z jego usług;
- 8) uelastycznienia wymagań dotyczących posiadanego wykształcenia dla osób pracujących w systemie pieczy zastępczej.

Ponadto proponowana nowelizacja wprowadza istotne zmiany w zakresie prawa do urlopu ojcowskiego oraz urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego przysługujących rodzicom adopcyjnym. Aktualnie prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego przysługuje rodzicom adopcyjnym, którzy przysposabiają dziecko w wieku do 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10. roku życia. W Kodeksie pracy nowe brzmienie otrzymał przepis, który stanowi, że pracownik-ojciec wychowujący dziecko ma prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze do 2 tygodni, nie dłużej jednak niż: do upływu 24 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Ponadto w Kodeksie pracy dodano przepis mówiący o tym, że pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze: 20 tygodni, w przypadku przyjęcia jednego dziecka, 31 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia dwojga dzieci, 33 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia trojga dzieci, 35 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia czworga dzieci i 37 tygodni, w przypadku jednoczesnego przyjęcia pięciorga i więcej dzieci – nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Powyższe rozwiązania sprzyjają wyrównywaniu opóźnień emocjonalnych dziecka, które pojawia się w rodzinie. Okres adaptacyjny umożliwi starszemu dziecku przyjętemu na wychowanie zaaklimatyzowania się w nowej rodzinie, a rodzicom adopcyjnym – stworzy możliwości sprawowania stałej opieki nad dzieckiem oraz umożliwi nawiązanie więzi rodzinnych, co ma właśnie miejsce w okresie tych pierwszych kilkudziesięciu trudnych zarówno dla rodziców, jak i dla dzieci miesięcy.

Nowelizacja wprowadza zmiany w zakresie prawa do świadczenia rodzicielskiego. W ustawie o świadczeniach rodzinnych przyznaje się prawo do świadczenia rodzicielskiego osobie która przysposobiła dziecko, jak również osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka w wymiarze: 20 tygodni, w przypadku przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka; 31 tygodni, w przypadku przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci; 33 tygodni, w przypadku przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci; 35 tygodni, w przypadku przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci; 37 tygodni, w przypadku przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci – w odniesieniu do dziecka w wieku powyżej 7. roku życia. Powyższe rozwiązanie powinno wesprzeć rodziny decydujące się na adopcję dzieci starszych.

Jednocześnie projekt ustawy wprowadza jednolite kryteria w dostępie do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł, wynikającego z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” dla rodzin biologicznych oraz rodzin przysposabiających dziecko. Uprawnione do tego świadczenia zostały osoby, które złożyły wniosek o jego wypłatę w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

W projekcie ustawy przewidziano również regulacje dot. poziomu wynagrodzeń rodzin zastępczych poprzez wprowadzenie gwarancji stanowiącej, że wynagrodzenie to nie może być niższe niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Projekt przewiduje również zwiększenie zakresu kontroli osób związanych z organizacją i pełnieniem pieczy zastępczej (obowiązkowa weryfikacja w Rejestrze Osób Skazanych na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Niemcy

Niemieckie przepisy dotyczące adopcji zawarte są w Kodeksie Cywilnym (*BürgerlichesGesetzbuch, BGB*), art. 1742-1766. Poprzez adopcję dziecko staje się członkiem rodziny w takim samym stopniu, jak dziecko własne rodziców.

Adopcja następuje na podstawie decyzji sądu opiekuńczego (*Vormundschaftsgericht*), który wspólnie z Urzędem ds. opieki nad nieletnimi (*Jugendamt*) ma obowiązek stwierdzenia, czy adopcja jest w interesie dziecka. Aby wykluczyć błędną decyzję sądu, stosuje się z reguły okres próbny (art. 1744 BGB). Służy on zbudowaniu między dzieckiem a rodzicami adopcyjnymi stosunków dziecko-rodzic.

Francja

Procedura adopcyjna we Francji została uregulowana w Kodeksie Cywilnym (8 księdze). Składa się z dwóch części: administracyjnej i sądowej. Niniejszą procedurę cechuje duży stopień skomplikowania oraz restrykcyjne wymagania dot. m.in. wieku osób wyrażających chęć adopcji.

Hiszpania

Procedura adopcji w Hiszpanii jest również skomplikowana i dosyć przewlekła. Początkowo należy złożyć wniosek do odpowiednich instytucji, zajmujących się procesem adopcyjnym, (tzw. *Servicio de Protección de Menores*). Instytucje te po wstępnym zakwalifikowaniu osób chętnych do adopcji, wystawiają zaświadczenie umożliwiające dalsze działania zainteresowanych. Po przejściu kolejnego etapu wniosek adopcyjny zostaje wysłany do sędziego, który może zaakceptować kandydaturę przyszłych rodziców adopcyjnych lub ją odrzucić. W przypadku dzieci powyżej 12 roku życia sędzia ma obowiązek wysłuchać opinii dziecka przed wydaniem postanowienia. Aby pomóc przyszłym rodzicom przejść pomyślnie procedurę adopcyjną funkcjonują agencje adopcyjne (organizacje typu non-profit).

Wielka Brytania

Kwestie adopcji uregulowane są w Ustawie o Adopcji i Dzieciach z 2002 r. W Wielkiej Brytanii prowadzony jest rejestr dzieci adoptowanych oraz czekających na adopcję. Ułatwia on pracę agencjom adopcyjnym, czyli pośrednikom w procedurze adopcyjnej.

W wielu państwach członkowskich UE/OECD prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego dla rodziców adopcyjnych istnieje niezależnie od kryterium wieku przysposobianego dziecka (tak jest m.in. w Chorwacji, Francji, Holandii, Irlandii, Wielkiej Brytanii oraz Włoszech). W państwach tych nie różnicuje się sytuacji rodziców biologicznych i adopcyjnych.

Chorwacja

Długość adopcyjnego urlopu rodzicielskiego (*posvojiteljski dopust*), do którego uprawniony jest pracownik lub osoba samozatrudniona, zależy od wieku dziecka. W związku z tym faktem, długość urlopu wynosi 6 miesięcy, w przypadku przysposobienia dziecka do 18. roku życia. Ponadto dodatkowe 6 miesięcy adopcyjnego urlopu rodzicielskiego przysługuje na przysposobione dziecko, które nie ukończyło 8. roku życia.

Francja

Urlop adopcyjny (*congé d'adoption*) przyznaje się ojcu lub matce adopcyjnej albo dzieli się go pomiędzy obydwoje rodziców. Urlop ten przysługuje w wymiarze:

- 10 tygodni w przypadku adopcji 1 dziecka;
- 18 tygodni w przypadku 3 lub kolejnego dziecka;
- 22 tygodnie w przypadku adopcji mnogiej.

Istnieje możliwość rozpoczęcia urlopu adopcyjnego na 7 dni przed przybyciem dziecka do domu.

Holandia

Urlop adopcyjny przysługuje każdemu z rodziców w wymiarze 6 tygodni w ciągu okresu 26 tygodni. Okres ten rozpoczyna bieg na 4 tygodnie przed datą rozpoczęcia przysposobienia.

Irlandia

Świadczenia adopcyjne (*adoptive benefit*) przysługują w wymiarze 24 tygodni od dnia przysposobienia dziecka. Ponadto rodzice adopcyjni mogą skorzystać z dalszych 16 tygodni bezpłatnego urlopu adopcyjnego

Wielka Brytania

Urlop adopcyjny (*adoption Leave*) przysługuje w wymiarze 52 tygodni, przy czym płatnych jest 39 tygodni. Urlop adopcyjny może rozpocząć się w dniu w którym dziecko zaczyna mieszkać z rodzicami adopcyjnymi, jak również na 14 dni przed tą datą.

Wspólny urlop rodzicielski (*shared parental leave*) jest równy różnicy liczby tygodni urlopu adopcyjnego a wykorzystanego dotychczas urlopu adopcyjnego. Rodzice adopcyjni mogą skorzystać z tego typu urlopu w ciągu roku od dnia przysposobienia dziecka.

Ponadto warto zauważyć, iż w części państw członkowskich UE/OECD prawo do urlopu zostało ograniczone kryterium wieku przysposobianego dziecka, jednakże na innym (wyższym) poziomie niż ma to miejsce w Polsce, (m.in. Danii, Norwegii, Portugalii, Słowenii).

Dania

Urlop adopcyjny przysługuje jednemu z rodziców w wymiarze 14 tygodni w przypadku przysposobienia 1 dziecka. Oprócz tego, urlop adopcyjny przysługuje w wymiarze kolejnych 32 tygodni. Okres ten może być podzielony pomiędzy rodziców adopcyjnych lub odłożony w czasie, jednakże należy go wykorzystać przed ukończeniem przez dziecko 9 roku życia.

Norwegia

W przypadku adopcji dziecka w wieku poniżej 15 lat rodzice adopcyjni mają prawo do świadczeń pieniężnych przez

44 tygodnie. Wysokość tych zasiłków oraz warunki kwalifikowania są takie same jak w przypadku świadczeń pieniężnych z tytułu choroby. Okres ten może być przedłużony do 54 tygodni, przy czym stawka świadczenia zostanie obniżona do 80% wynagrodzenia podlegającego obowiązkowi składkowemu.

Portugalia

Urlop adopcyjny (*licença por adopção*) stosuje się *mutatis mutandis* do wstępnego urlopu rodzicielskiego (*licença parental inicial*) oraz rozszerzonego urlopu rodzicielskiego (*licença parental alargada*). Wstępny urlop rodzicielski przysługuje w wymiarze 120 lub 150 dni, natomiast rozszerzony urlop przysługuje w wymiarze 3 miesięcy. Świadczenia przysługują rodzicom przysposabiającym dziecko w wieku poniżej 15 roku życia.

Słowenia

Urlop adopcyjny jest przyznawany jednemu lub obojgu rodzicom. Urlop adopcyjny przysługuje w wymiarze 150 dni dla dziecka w wieku od jednego do czterech lat oraz 120 dni dla dziecka w wieku od czterech do dziesięciu lat.

Jednocześnie należy podkreślić, że w części państw członkowskich UE/OECD przepisy krajowe wprowadzają nierówne traktowanie rodziców biologicznych i rodziców adopcyjnych, w tym ograniczają możliwości korzystania z uprawnień do urlopu na zasadzie urlopu macierzyńskiego dla rodziców adopcyjnych w związku z kryterium wieku dziecka (m.in. Grecja, Litwa, Łotwa, Niemcy).

Grecja

Urlop macierzyński (*ΑΔΕΙΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ*), specjalny urlop macierzyński, jak również urlop ojcowski (*ΑΔΕΙΑ ΠΑΤΡΟΤΗΤΑΣ*) nie przysługują rodzicom adopcyjnym.

Urlop w celu opieki nad dzieckiem (*ΑΔΕΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΤΕΚΝΟΥ*), uprawnia jedno z rodziców do skrócenia czasu pracy o 1 godzinę w ciągu dnia pracy przez okres 30 miesięcy od dnia przysposobienia dziecka. Ewentualnie jedno z rodziców jest uprawnione do skrócenia czasu pracy o 2 godziny w ciągu dnia pracy przez okres pierwszych 12 miesięcy oraz 1 godziny przez okres kolejnych 6 miesięcy.

Łotwa

Urlop adopcyjny (*atvaļinājums adoptētājiem*) przysługuje w wymiarze 10 dni kalendarzowych dla rodziny, która adoptowała dziecko w wieku do 3 roku życia.

Niemcy

Świadczenia z tytułu macierzyństwa (*mutterschaftsurlaub*) przysługują przez okres sześciu tygodni przed porodem i ośmiu tygodni po porodzie (dwunastu tygodni w przypadku ciąży mnogiej lub porodu przedwczesnego). Adopcyjni rodzice nie mają prawa do urlopu adopcyjnego.

W związku z powyższym należy zauważyć, że sytuacja polskich rodziców adopcyjnych przedstawia się mniej korzystnie na tle podobnych rozwiązań przewidzianych w innych państwach członkowskich UE/OECD.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Powiaty	380	Dane administracyjne	Zwiększenie kosztów wynagrodzeń dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka
Gmina	2478	Dane administracyjne	Wzrost kosztów utrzymania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej wynikająca ze wzrostu wynagrodzeń rodzin zastępczych
Marszałek Województwa	16	Dane administracyjne	Zmiany dotyczące funkcjonowania Ośrodków Adopcyjnych
Ośrodki Adopcyjne	65 wraz z filiami	Dane administracyjne	Zmiany dotyczące funkcjonowania Ośrodków Adopcyjnych
Rodziny zastępcze zawodowe i prowadzący rodzinne domy dziecka	2 835 rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka	Dane ze sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	Zwiększenie liczby dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej, zmiana sposobu waloryzacji wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych
Osoby przysposabiające dzieci w wieku pow. 7. roku życia	991 osób	Szacunek na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Sprawiedliwości	Możliwość skorzystania z urlopu na warunkach macierzyńskiego w przypadku adopcji dziecka w wieku pow. 7 roku życia

Opiekunowie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych		Dane administracyjne	Doprecyzowanie rodzaju wykształcenia
Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	1757	Dane administracyjne	Złagodzenie wymogów dotyczących wykształcenia
Osoby pracujące w placówce wsparcia dziennego na stanowisku dyrektora, wychowawcy i opiekuna dziecięcego	bd	bd	Złagodzone dotychczasowe wymogi dotyczące wykształcenia osób pracujących w placówce wsparcia dziennego
FUS	1	Dane ZUS	Wzrost wydatków z tytułu urlopów na warunkach urlopu macierzyńskiego i urlopów rodzicielskich
Minister właściwy ds. rodziny	1	Dane administracyjne	Nadanie dodatkowych uprawnień o charakterze administracyjnym

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. –Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn.zm.)

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST (powiat)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FUS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	30,7	33,7	36,7	38,8	42,2	44,6	48,2	50,9	54,6	58,5	61,5	500,4	500,4
JST (powiat)	13,4	15,4	17,4	19,5	21,9	24,3	26,9	29,6	32,3	35,2	38,2	274	274
FUS (zasiłki macierzyńskie)	15,0	16,0	17,0	17,0	18,0	18,0	19,0	19,0	20,0	21,0	21,0	201	201
FUS (zasiłki macierzyńskie z tytułu urlopu ojcowskiego)	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	25,3	25,3
Saldo ogółem	-30,7	-33,7	-36,7	-38,8	-42,2	-44,6	-48,2	-50,9	-54,6	-58,5	-61,5	-500,4	-500,4
JST (powiat)	-13,4	-15,4	-17,4	-19,5	-21,9	-24,3	-26,9	-29,6	-32,3	-35,2	-38,2	-274,1	-274,1
FUS (zasiłki macierzyńskie)	-15,0	-16,0	-17,0	-17,0	-18,0	-18,0	-19,0	-19,0	-20,0	-21,0	-21,0	-201,0	-201,0
FUS (zasiłki macierzyńskie z tytułu urlopu ojcowskiego)	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3	-25,3	-25,3

Źródła finansowania	Utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej, w tym koszty wynagrodzeń rodzina zastępczych zawodowych, stanowi zadanie własne samorządu powiatowego i jest współfinansowane przez samorząd gminny, wydatki z tego tytułu powinny być sfinansowane z dochodów JST. Zasiłki macierzyńskie – Fundusz Ubezpieczeń Społecznych
---------------------	---

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Proponowane zmiany powodują skutki dla sektora finansów publicznych w zakresie: 1) Zmiany sposobu waloryzacji wynagrodzeń rodzin zastępczych Do obliczeń przyjęto wariant „bez zmian” zdefiniowany jako wysokość wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych na poziomie ustawowym 2100 zł brutto z uwzględnieniem przeprowadzonych waloryzacji o wskaźnik 102,3 i 106 dla roku 2020 i przewidywanym wzroście wynagrodzeń na poziomie inflacji zgodnym z wytycznymi makroekonomicznymi MF w 2020 i kolejnych latach. Uwzględniając dane sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (przeciętne wydatki na wynagrodzenie w poszczególnych rodzajach rodzin zastępczych) metodą ekspercką oszacowano wzrost wydatków na wynagrodzenia rodzin zastępczych przy założeniu, że 75% rodzin zastępczych zawodowych i 50% prowadzących rodzinne domy dziecka i 65 % rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (1 284 rodziny zastępcze zawodowe, 334 osoby prowadzące RDD i 296 rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego) może dotyczyć wzrost wynagrodzenia w związku z podwyższenia minimalnego wynagrodzenia (wzrost minimalnego wynagrodzenia obliczono
--	---

z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia w 2021 r. na poziomie 2800 zł). Wariant bez zmian oszacowano przy założeniu wzrostu wydatków na wynagrodzenia rodzin zastępczych wg. przewidywanej inflacji zgodnie z wytycznymi makroekonomicznymi. Minimalne wynagrodzenie w latach 2022 - 2031 określono z uwzględnieniem wytycznych makroekonomicznych.

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Szacowane minimalne wynagrodzenie (w zł)	2800	2926	3054	3192	3337	3490	3649	3813	3980	4154	4332

Szacuje się, że wzrost wydatków z tego tytułu wyniesie od 16 mln zł w 2021 r. do 64 mln zł w 2031 r.

2) Zasiłków macierzyńskich

Na podstawie danych z 2019 r. o liczbie dni zasiłkowych i kwotach zasiłków macierzyńskich, oraz na podstawie liczby dzieci adoptowanych w wieku pow. 7 roku życia w 2019 r. (1065 osób) oszacowano, skutki nadania uprawnień do urlopu w wymiarze urlopu macierzyńskiego osobom przysposabiającym dzieci pow. 7 r.ż. w wymiarze:

- 1) 20 tygodni – w przypadku przyjęcia jednego dziecka (20x7dni=140 dni zasiłkowych),
 - 2) 31 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia dwojga dzieci (31x7dnia=217 dni zasiłkowych),
 - 3) 33 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia trojga dzieci,
 - 4) 35 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia czworga dzieci,
 - 5) 37 tygodni – w przypadku jednoczesnego przyjęcia pięciorga i więcej dzieci
- nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia

Przeciętna dzienna wysokość zasiłku macierzyńskiego w 2019 r. wyniosła 82,25 zł. Na podstawie liczby orzeczeń sądów o orzeczeniach przysposobienia i liczby dzieci które zostały przysposobione w 2019 r. określono liczbę adopcji obejmujących jedno dziecko (889 przysposobień) i liczbę przysposobień obejmujących więcej niż jedno dziecko (176 przysposobień) dla których przyjęto 217 dni zasiłkowych

Wobec niewielkiej liczby adopcji z trojgiem i więcej dzieci w obliczeniach ograniczono się do przypadków adopcji jednego dziecka i dwojga dzieci.

Do obliczeń przyjęto wzrost przeciętnej dziennej stawki zasiłku macierzyńskiego zgodnie z dynamiką wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej wg wytycznych makroekonomicznych Ministerstwa Finansów.

rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
wskaźnik wzrostu	103,4	104,1	104,7	103,2	102,9	103,0	103,0	103,0	103,0	103,0	103,0
wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej	5259	5476	5731	6032	6207	6394	6586	6784	6988	7198	7414
Dzienna wysokość zasiłku macierzyńskiego	94,3	98,2	102,8	106,1	109,2	112,4	115,8	119,3	122,9	126,6	130,4

Powyższe rozwiązanie spowoduje wzrost wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 15 mln zł w 2021 r. do 21 mln zł w 2031 r.

3) Zasiłki macierzyńskie z tytułu urlopu ojcowskiego

Na podstawie danych z 2019 r. o liczbie dni zasiłkowych i kwotach zasiłków macierzyńskich z tytułu urlopu ojcowskiego, oraz na podstawie liczby dzieci adoptowanych w wieku pow. 7 roku życia w 2019 r. (1065 osób) oszacowano, skutki nadania uprawnień do urlopu ojcowskiego w wymiarze 2 tygodni (14 dni zasiłkowych) osobom przysposabiającym (ojcom) dzieci pow. 7 r.ż.

Przeciętna dzienna wysokość zasiłku macierzyńskiego z tytułu urlopu ojcowskiego w 2019 r. wyniosła 147,26 zł.

Do obliczeń przyjęto wzrost przeciętnej dziennej stawki zasiłku macierzyńskiego zgodnie z dynamiką wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej wg wytycznych makroekonomicznych Ministerstwa Finansów.

rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
wskaźnik wzrostu	103,4	104,1	104,7	103,2	102,9	103,0	103,0	103,0	103,0	103,0	103,0
Dzienna wysokość zasiłku macierzyńskiego o z tytułu urlopu ojcowskiego	157,5	164,0	171,6	177,1	182,2	187,7	193,3	199,1	205,1	211,2	217,6

Powyższe rozwiązanie spowoduje wzrost wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 2,3 mln zł w 2021 r. do 3,2 mln zł w 2031 r.

W pozostałym zakresie proponowane zmiany nie powodują istotnych skutków finansowych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	28	31	34	35	40	58	453
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wykazana kwota uwzględnia sumę kosztów wynikających ze wzrostu wydatków na zasiłki macierzyńskie oraz zasiłki macierzyńskie z tytułu urlopu ojcowskiego i koszty zmiany sposobu waloryzacji wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych pomniejszone o koszty pracodawcy. Wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych: projekt ustawy wpływa w sposób znaczący na sytuację rodzin wychowujących dzieci. Projekt nie wywiera wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Projekt zakłada wprowadzenie procedury, polegającej na obowiązku weryfikacji osób w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, ubiegających się o wykonywanie pieczy zastępczej. Projekt zakłada również stworzenie centralnego systemu teleinformatycznego służącego do przetwarzania danych w ramach procedur dotyczących spraw z zakresu adopcji. Celem podstawowym powyższej zmiany jest zwiększenie

liczby adopcji krajowych. Jako cel pośredni można także wskazać usprawnienie i przyspieszenie procedury wymiany informacji pomiędzy ośrodkami adopcyjnymi mającymi siedzibę w różnych województwach. Istotą wprowadzanych zmian ma być szybsze udostępnianie oraz bieżąca aktualizacja danych pomiędzy ośrodkami adopcyjnymi prowadzącymi wojewódzkie banki danych oraz centralnym bankiem danych. Planowana operacja przetwarzania danych, w opinii wnioskodawcy, będzie proporcjonalna w stosunku do zakładanych celów.

9. Wpływ na rynek pracy

Nie dotyczy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne:		

Omówienie wpływu	
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia jej ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Po pełnym roku funkcjonowania ustawy w oparciu o sprawozdania rzeczowo-finansowe. Ewaluacja punktowa na potrzeby Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Miernik: liczba orzeczonych adopcji

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)